

Združenje borcev za vrednote NOB Občine Lukovica

Združenje borcev za vrednote NOB Občine Domžale

Spominska slovesnost
ob 80. letnici smrti treh borcev NOB
v bunkerju nad Prilesjem pri Blagovici,
15. 1. 1945

Jože Kavčič - Jernač

Anton (Tone) Hauptman - Kranjc

Anton Bregar - Aleks

Prilesje, 18. 1. 2025

Spominska brošura ob 80. letnici smrti treh borcev NOB
v bunkerju nad Prilesjem pri Blagovici 15. januarja 1945

Uredil: **Franci Gerbec**

Založila: Združenje borcev za vrednote NOB Občine Lukovica
Združenje borcev za vrednote NOB Občine Domžale

Naklada: 100 izvodov

Vsebina

1. Uvodna beseda urednika	3
2. Usodni dogodek pri bunkerju nad Prilesjem pri Blagovici 15. januarja 1945	
- Jože Kavčič - Jernač	
- Anton Hauptman - Kranjc	
- Anton Bregar - Aleks	
3. Zgodovinski spomini	
- družina Jožeta Kavčiča - Jernača	7
- družina Antona Hauptmana - Kranjca	42
- družina Antona Bregarja	53
- družina Ivana Repanška	57
- družina Janeza Burkeljce	64

Prilesje, 18. januar 2025

Uvodna beseda urednika

Na letošnji spominski slovesnosti pri spomeniku desetim padlim borcem Radomeljske čete v prvem spopadu te čete 28. oktobra 1941 na Golčaju nad Blagovico sta me nagovorila Marjan Križman, predsednik Združenja borcev za vrednote NOB Občine Lukovica in Janez Burkeljca iz Prilesja nad Blagovico: »ali si pripravljen, da postavimo spominsko ploščo trem padlim partizanom pri bunkerju nad Prilesjem, ki so padli v zimski ofenzivi 15. januarja 1945«. Opisala sta na kratko dolgoletna prizadevanja družinskih članov enega od padlih borcev Jožeta Kavčiča - Jernača iz Škofje Loke, da se končno na mestu poboja postavi vsaj skromno obeležje v spomin na tri padle partizane. Prisotna je bila tudi županja Občine Lukovica Olga Vrankar.

Janez Burkeljca pove, da je njegov oče pomagal zgraditi bunker v gozdu na njihovi parceli v tisti hudi zimi 1944/45, njihova hiša pa je bila glavna javka, ki je skrbela tudi za prehrano in oskrbo borcev v bunkerju. Njegov oče jih je po smrti 15. januarja 1945 tudi pokopal.

Sredi novembra sva se zato z Marjanom Križmanom odpravila do Janeza Burkeljce v hišo v Prilesju približno 600 m visoko nad Blagovico. Od tam smo pešali približno pol kilometra na koncu poti v strmi breg do mesta nekdanjega bunkerja. Pred nekaj desetletji so bili tam še leseni ostanki bunkerja, danes pa ni nobenih vidnih sledi več.

Dogovorili smo se, da na bližnjo skalo pod nekdanjim bunkerjem postavimo spominsko bronasto ploščo z imeni treh padlih borcev ob 80. letnici njihove smrti 15. januarja 1945. Janez mi je potem doma izročil nekatere dokumente, zlasti izsek iz knjige Jožeta Vidica »Zločin nad Lenartom«, objavljeno v tej brošuri na strani 11–15, v kateri je tudi opis poboja treh partizanov pri tem bunkerju – »Jernačeva smrt«.

Teden zatem smo se zbrali v Domžalah z dr. Alenko Pokorn (rojeno Kavčič) in Janezom Kavčičem, hčerko in sinom Jožeta Kavčiča - Jernača. Mamo Alenko je pripeljal sin Tilen. Na dan so privreli težki žalostni družinski spomini na Jožeta Kavčiča - Jernača in na več kot 35 let prizadevanj družine Kavčič, da se na mestu tragične smrti postavi spominsko znamenje in da se imena treh borcev zapišejo tudi na spomeniku padlim borcem NOB v Blagovici. Alenka mi izroči obsežen arhiv njenega dosedanjega križevega pota, da oče Jože in soborci končno dobijo zapis na mestu, kjer so padli.

Prvo nedeljo v decembru potem obiščeva z Janezom Hauptmanom iz Spodnjih Jarš, mojim sošolcem iz jarške osnovne šole, njegovo sestrično Ani Kunavar, rojeno Hauptman, v Zaborštu pri Domžalah. Bila je vesela najinega obiska. Zvem, da je Janezov oče Tine Hauptman padel teden dni pred bratom Tonetom 5. januarja 1945 blizu neke kmetije pri Sidražu pod Krvavcem.

Anini spomini na očeta in mama oživijo, čeprav je bila ob očetovi smrti stara komaj dve leti in se ga ne spomni. Pripoveduje o maminih spominih, o pogoreli hiši v Zaborštu nekaj dni preden je oče padel, kako so se skrivali v neki hiši v Zaborštu do konca vojne, da jih Nemci ne bi odpeljali v taborišče in očetovem pokopu na pokopališču Goričica nad Ihanom. Obljubi mi družinske slike, ki jih čez sedem dni tudi dobim.

Iskanje tretjega padlega borca Ukanovega Aleksa iz Zajelš pri Dolskem pa je bila prava uganka. S pomočjo Mileta Samarja najdem njegovo rojstno hišo v Zajelšah, potem pa naju Tomaž Rifelj napoti na pokopališče v Dol na družinski grob družine Bregar in Rifelj. V večernem mraku odkrijeva s pomočjo prijaznega domačina družinsko ploščo in na njej tudi ime Antona Bregarja. Dobim telefon dolskega župnika Antona Grebenc, ki da verjetno kaj ve o družini Antona Bregarja.

Čez teden dni se ob 8. uri oglasim pri njem v župnišču. Prijazen sprejem, pogovor o skupnih znancih in potem prva sled o Antonu Bregarju - Aleksu iz knjige lokalne kronike Alojza Grebenc s sliko Aleksove rojstne s slamo krite hiše in Terezije Bregar. Končno smo uspeli tudi Aleksa »oživeti« v njegovem rojstnem kraju v Zajelšah. Knjigo krstnih listov so po vojni vzele nove oblasti, vendar mi Alojz Grebenc iz kopije te knjige le uspe najti podatek o rojstvu Antona Bregarja.

Po tistem jutranjem v obisku v Dolskem pokličem Janeza Repanška iz Domžal, katerega oče Ivan je bil ranjen ob napadu na bunker 15. januarja 1945, potem odpeljan v Lukovico in v begunjski zapor ter končno v taborišče Mauthausen. Zapišemo pripoved Janezove mame Ivanke in čez teden dni mi njegov sin Rožle prinese še nekaj fotografij iz družinskega albuma.

Tretjo nedeljo v decembru obiščem Janeza Burkeljco v Prilesju, da obudi družinske spomine na gradnjo bunkerja na njihovi parceli, mamine spomine na Marijo Avbelj - Nadjo, na pokop padlih borcev dan po poboju in njihov prekop poleti 1945. Sam pa se dobro

---

spominja večih srečanj z družinskimi člani Kavčičevih iz Škofje Loke na mestu nekdanjega bunkerja nad Prilesjem in mi izroči nekaj dokumentov.

Medtem se dvakrat dobim z livarjem Romanom Kamškom iz Gore pri Komendi, da se dogovoriva o izdelavi bronaste spominske plošče, ki jo bomo postavil na skalo pri bunkerju z imeni treh padlih borcev.

Pogovor z županjo Občine Lukovica Olgo Vrankar o naročilu spominske plošče v Prilesju je dal končni pečat na dvomesečno potovanje, ki smo ga Marjan Križman, Janez Burkeljca in avtor začeli 26. oktobra na Golčaju. Sledi še dogovor s člani družine Jožeta Kavčiča - Jernača in Toneta Hauptmana o organizaciji spominske slovesnosti ob odkritju spominske plošče 18. januarja 2025.

V petek 3. januarja 2025 zaključimo pri Ani Kunavar z njeno hčerko Sonjo še končno besedilo o Antonu (Tonetu) Hauptmanu in njegovi širši družini.

Omenim, da grem popoldne v Prilesje k Janezu Burkeljca. Sonja vpraša: »Ali grem lahko z vami, ker te dni stalno mislim na dedka Toneta, kar mi ne da spati. Še nikoli nisem bila na kraju, kjer je padel.«

Popoldne naju Janez Burkeljca ob prihodu prijetno presenetijo. Z nečakom Matejem sta v zadnjih 14 dnevih utrdila teren pod nekdanjim bunkerjem in zgradila temelj za skalo, na kateri bo spominska plošča. Pokažeta slike tega težkega in nevarnega dela.

Sonja želi končno videti usodno mesto. V prihajajočem mraku se odpravimo v strmi breg proti nekdanjemu bunkerju. Janez pokaže mesto nekdanjega bunkerja, kjer so bili v času njegovega otroštva v šestdesetih in sedemdesetih letih še ostanki brun bunkerja, ki jih sedaj ni več.

Sonja dolgo nepremično stoji pod vznožjem bunkerja in nemo zre na mesto dedkove smrti. Boleč trenutek spomina, ki je povezal njegovo in sedanjo generacijo Hauptmanovih.

Družina Burkeljca je še enkrat dokazala, da ostaja zvesta svojim koreninam.

Prvo januarsko nedeljo pa še zadnje prijetno presenečenje. Tomaž Rifelj mi sporoči, da sta se s sestro Metko našla v družinskem albumu sliko Antona Bregarja - Aleksa. Pošlje jo, nakar ga obiščem, da na družinski sliki družine Bregar identificirava vse člane družine Bregar.

Tako »prinesemo« v naš svet živih tudi Toneta - Aleksa in njegovo družino.

Izpolnili smo naš dolg, da ohranimo zgodovinski spomin na tri padle borce in vse njihove soborce in soborke, pa tudi na Burkeljceve in neštete druge zavedne Slovenke in Slovence, ki so pomagali preživeti partizanom, številnim ranjencem in ilegalcem v boju za obrambo slovenskega naroda.

»Če mi ne storimo tega, kdo pa bo to še storil«, pravi Janez Burkeljca.«

Domžale, 6. 1. 2025

Franci Gerbec, urednik

JOŽE KAVČIČ - JERNAČ

Rodbina Kavčič

Ivan Kavčič rojen 1.3.1877 v Škofji Loki (klepar) in **Helena Kavčič**, rojena Gašperin (gostilničarka) 15.3.1881 v Škofji Loki, sta se poročila 20.8.1900 v Škofji Loki. Rodili so se jima otroci:

- **Janko** rojen 1901 (umrl 1951)

Obiskoval je osnovno šolo v Škofji Loki, gimnazijo pa končal 1919 v Ljubljani. Opravil je še šest mesečni tečaj na učiteljskišči in dobil leta 1920 prvo službo v Veržaju v Prekmurju. Učitelj je bil štiri leta, v tem času naredil abiturientski tečaj na trgovski akademiji v Ljubljani. Poleti 1927 se je poročil z Metko Gaber z desetletnim sinom Rudijem. Rodila sta se jima sinova Janko (1928) in Peter (1932). Po drugi svetovni vojni je nadaljeval študij prava, vendar ga je doletela prerana smrt. Politično prepričanje je prinesel od doma, kjer je mama Helena dajala ton liberalističnim idejam. Bil je Prepeluhovec v smislu avtonomističnih teženj in socialne pravičnosti. Z dušo in telesom se je predal OF in NOB. Njegovo ilegalno delovanje v vojnem času izpričuje močnega, vzornega in nadvse humanega človeka.

- **Tone** rojen 1902 (umrl 1902),
- **Ana** rojena 1903 (umrla 1903),
- **Tončka** rojena 1904 (umrla 1987)

Njena mladost in vzgoja sta tekli še v avstrijskem šolskem sistemu, šolala se je namreč pri nunah Uršulinkah. Po opravljenem šolanju v Škofji Loki in Ljubljani se je leta 1922 zaposlila na avstrijskem Koroškem in kasneje slovenskem Štajerskem v Celju. Največ strokovnega znanja in delovnih izkušenj si je pridobila prav tam. Izpilila se je v priznano in pedantno ekonomsko analitičarko.

Tončka Kavčič se je leta 1939 poročila s Pavletom Hafnerjem. Leta 1941 je bila že vključena v jesenske akcije partizanov v Škofji Loki. Od spomladi 1943 do pozne jeseni 1943 je skrbela za ranjenega brata Petra. Spomladi 1943 je postala tudi članica partije.

Zaradi njenih dejavnosti v posameznih odborih je dobila ilegalno ime Špela. Ob vseh aktivnostih je 29. julija 1941 rodila sina Matjaža in 27. januarja 1943 hčerko Alenko, 16. septembra 1945 pa še Špelo. 8. februarja 1944, na dan usmrtitve talcev za Kamnitnikom, je bila aretirana in zaprta v Begunje. Kasneje pregnana na avstrijsko Koroško.

- **Peter** rojen 1905 (umrl 1905)
- **Jože** rojen 1907 (padel 1945)

Jože je pet razredno osnovno šolo končal v Škofji Loki. V očetovi delavnici se je izučil za kleparja in vodovodnega inštalaterja, zaposlen kot pomočnik pri podjetjih v Celju in Ljubljani. Po nekajletni pomočniški praksi se je vpisal na dveletno delovodsko šolo v Ljubljani – ključavničarski oddelek. Po končani šoli je skupno z bratom Petrom delal v očetovi kleparski in vodovodno inštalaterski delavnici. Stare jugoslovanske vojske je bil oproščen, ker se je pri delu v delavnici ponesrečil in si poškodoval prste na levi roki. Po materini smrti septembra 1937 je prevzel gostilno, ki jo je oddal v najem. Ko se je leta 1940, star 33 let poročil, sta skupaj z ženo Francko zaradi nadaljnje eksistence prevzela gostilno. Bil je izredno živahen in korajžen fant, velik ljubitelj živali. Kot 12 letni deček je vstopil v sokolsko telovadnico, postal znan po Gorenjski kot zelo dober telovadec. Nastopal je v dramskem krožku, nepogrešljiv v pevskem zboru, iniciator ustanovitve priznanega tamburaškega zbora v Škofji Loki, igral brač, sodeloval pri gasilski godbi z instrumentom flagehorn, aktiven tudi v škojfeloški nogometni enajsterici. Njegova močna organizacijska razgibanost in neprestana težnja po tisti politični sili, ki bi mogla zadovoljiti njegova hotenja in že izoblikovano materialistično gledanje na svet, ga je v letu 1940 privedla v Društvo prijateljev Sovjetske zveze. Ustanovni sestanek tega društva se je zgodil v njegovi gostilni. Po aretaciji 18. decembra in osvoboditvi iz zaporu 20. decembra 1941 se je vključil v Cankarjev bataljon, sledila je Dražgoška bitka. Leta 1943 je svoje kvalitete dobrega organizatorja potrdil tudi v Kamniškem rajonu.

- **Peter** rojen 1908 (padel 1944)

Peter Kavčič – Jegorov se je po končani osnovni šoli izučil kot vajenec v domači delavnici vse do mojstra. Vključen je bil v Sokolsko društvo, tamburaški zbor, bil je tudi gasilec. Bil je bolj molčeč, še ob mami se je redko razgovoril. V njegovem poklicnem delu in osebem življenju sta ga oblikovali predvsem dve veliki odločilni lastnosti: prva je bila

ta, da je bil svojim sodelavcem pri delu vselej za zgled, bil je prvi in zadnji pri delu, raje je sam opravil, kot bi sodelavce silil k delu. Druga je bila ta, da je svoje osebne materialne potrebe že po naravi svojega značaja držal v najintimnejših življenjskih okvirih. Brat Jože ga je vključil v novoustanovljen odbor OF in decembra 1941 je odšel v partizane. Že v prvih borbah se je na Visokem, na Mlaki in drugod izkazal kot neustrašen in dosleden borec. Borbe na Jamniku, Osolniku, vpad v Škofjo Loko in Bodovlje, Dražgoška bitka in številne druge akcije. 18. marca 1944 je po izdaji bunkerja padel. Ob njem je padla tudi Danila Kumer – Andreja v Breznici pod Lubnikom.

- **Pavle** rojen 1909 (umrl 1990)

Pavle Kavčič – Miha je po končani osnovni šoli v Škofji Loki v Ljubljani dokončal trgovsko akademijo. V mladih letih so se vsi bratje športno udejstvovali, saj so bile doma po stenah številne diplome iz tekmovanj, največ je bilo prav Pavletovih. Živel je kot idealist v oblakih, vendar stal trdno na svojih nogah. Mnogi vojni obvezniki so v prvih dneh okupacije dobili pozive za javljanje. Dobil ga je tudi Pavle, naj se 8. aprila 1941 javi v kasarni v Kragujevcu. 6. aprila je prispel v Beograd, po velikih težavah je 7. aprila prispel v kasarno, vendar so vztrajali do 8. aprila, 9. aprila so nemške čete že prodirale v mesto, zato se je večja skupina Slovencev z vlakom vrnila v Zagreb. Od tam so se peš odpravili proti Brežicam. V juniju 1941 se je že povezoval s tistimi Ločani, ki jih je že prej poznal, ljudmi dobrega značaja in narodnozavednimi. V nedeljo 20. julija 1941 je bil ustanovni sestanek odbora OF v Jožetovi gostilni. Po pobegu iz gostilne v Cankarjev bataljon so organizirali akcijo in rešitev zapornikov 20. decembra 1941. V tem času je bil Pavle že sekretar OF Škofja Loka. Pavle je zaradi poznavanja razmer in terena vodil Cankarjev bataljon iz Pasje Ravni v Dražgoše, kjer so se v trdi zimi 1941 štirje bratje borili z ramo ob rami z drugimi Cankarjevci. Pavle je bil poročen s Štefko, imata sina Marka in hčerko Ireno. Po vojni je bil zaposlen v predstavništvu Mercedes v Ljubljani.

- **Mara** rojena 1911 (umrla 2006)

Od osnovne šole v Škofji Loki je od septembra 1928 do oktobra 1929 obiskovala kuharsko šolo v Gradcu. 1934 se je poročila z Jožetom Peharjem. Rodili so se jima sina Jože (1934) in Andrej (1935) in hčerka Darka (1946) - vsi trije so že pokojni. Ves čas vojne sta oba ilegalno delovala z organizatorji in ilegalci OF, pri kurirskih poslih, zbirala je material za OF.

- **Niko** rojen 1915 (umrl 2011)

Niko Kavčič – Gorazd je kot otrok prebolel črne koze. Kasneje je bil član sokola in nogometnega moštva v Škofji Loki. Po osnovni šoli se je vpisal na meščansko šolo v Ljubljani, zaključil jo je v šolskem letu 1932/1933. Vpisal se je še na trgovsko akademijo ter oficirsko šolo v Mariboru leta 1939. Mamina vzgoja, pogledi in življenjska razsojanja so pripomogli, da so se vsi člani družine leta 1941 zoperstavili nemškemu okupatorju. Pet bratov prvoborcev je našlo svoje mesto v partizanih, ostali pa so bili kljub preganjanju ves čas vojne aktivni. Niko je deloval pri izgradnji in organizaciji partizanskih tehnik na Gorenjskem. Septembra 1944 se je poročil s partizanko Zdenko Zika – Dašo. 23. marca 1945 se jima je rodila hčerka Daša. Obe so s pomočjo soborcev prenesli v bolnišnico Franja. Leta 1949 se je rodila Jana. Niko je bil pomemben slovenski bančnik in politik, ki je imel velike zasluge za povojno graditev gospodarske in finančne samostojnosti Slovenije. Po vojni je bil direktor Komunalne banke Ljubljana (1955–1960), generalni direktor centrale Narodne banke v Ljubljani (1960–1963) in do 1965 Splošne gospodarske banke SRS, nato namestnik generalnega direktorja Jugobanke v Beogradu, predsednik Združenja bank Slovenije (1967) in generalni direktor Kreditne banke in hranilnice Ljubljana (1969–1972). Kavčič je organiziral združitev bank v Sloveniji v okviru Ljubljanske banke; ta se je z razširitvijo poslovanja po celi Jugoslaviji in tudi v tujini uveljavila v mednarodnem prostoru. Vodil je tudi gospodarsko dejavnost znotraj obveščevalnih služb in Delo ga je označilo za »vrhunskega obveščevalca«;

- **France** rojen 1922 (umrl 2000)

Rojen je bil 1922 kot najmlajši otrok številne Kavčičeve obrtniške družine. Bil je odličen telovadec pri Sokolih in ob začetku 2. svetovne vojne dijak Srednje tekstilne šole v Kranju. S celotno družino se je takoj po okupaciji pridružil odporu. 18. decembra 1941 so ga Nemci zaprli v škofovloške zapore, 20. decembra pa so ga partizani v drzni akciji osvobodili brez žrtev. Kot partizan je France sprožil januarja 1942 prvi strel proti Nemcem v Dražgošah – prvem frontalnem spopadu s Hitlerjevim vojaškim strojem na tleh okupirane Evrope. France je bil uspešen organizator napredne mladine na Gorenjskem, ob koncu vojne pa so ga kot člana tajnih enot jugoslovanske vojske v Trstu preganjali tako fašisti kot Angleži. Po vojni je na noge postavil društvo TVD Partizan, bil direktor tovarne Šešir, direktor slovenske podružnice podjetja Jugoinspekt. Podpiral je demokratizacijo in nacionalno identiteto Slovenije, bil ostro kritiziran na partijskih zborih in je zato protestno izstopil iz ZKJ.

Zapisala dr. Alenka Kavčič Pokorn

Jernačeva smrt

Jože Kavčič-Jernač, sekretar rajonskega komiteja Kamnik in sekretar okrožnega odbora OF Kamnik, je bil rojen 18. aprila 1907 v Škofji Loki. Njegov oče je bil klepar. V družini je bilo šest bratov in dve sestri. Pet bratov je bilo v partizanih, šesti pa je bil aktivist OF v Ljubljani.

Decembra 1941. leta je bila izdana organizacija OF v Škofji Loki. Sledile so množične aretacije. 18. decembra 1941 so Nemci zaprli očeta Janeza Kavčiča in sinova Franceta in Jožeta. Že čez tri dni je v škofovloške zapore prišla patrolja Cankarjevega bataljona, preoblečena v nemške uniforme, in osvobodila Franceta in Jožeta. Lahko bi se rešili tudi drugi, toda mnogi niso verjeli, da so v nemških uniformah partizani. Vodja patrolje je bil Lojze Pečnik z Ljubnega na Gorenjskem. Po akciji so Nemci razpisali 20.000 mark nagrade za tistega, ki ga »pripelje živega ali mrtvega nemškim oblastem ali javi podatke, ki bi dovedle do njegove aretacije«.

Od takrat naprej je bil Jernač v Cankarjevem bataljonu. Januarja 1942 se je udeležil dražgoške bitke, po bitki pa je bil v škofovloški četi. Poleti 1942 je bil imenovan za sekretarja rajonskega komiteja KPS in odbora OF Škofja Loka.

Vsi Kavčičevi bratje so bili funkcionarji partije in OF.

Jernačev brat Niko je bil član komisije VOS pri PK KPS za Gorenjsko.

Pavel Kavčič-Miha je bil 1943. leta sekretar komiteja za kranjsko okrožje.

Franc Kavčič-Veljko je bil 1943. leta član komiteja za kamniško okrožje in sekretar okrožnega komiteja zveze komunistične mladine.

Peter Kavčič-Jegorov je bil 1943/44 sekretar rajonskega komiteja KPS Škofja Loka. Na tej dolžnosti je padel 18. marca 1944 pri Zalubnikarju na vojaški (blegoški) cesti. Z njim je padla tudi partizanka Andreja Kumar, Ljubljancanka, ki je na škofovloškem okrožju odgovarjala za organizacijo slovenske protifašistične ženske zveze.

Poleti 1943 je bil Jernač premeščen v kamniško okrožje, kjer so ga imenovali za člana okrožnega komiteja. Hkrati je bil septembra 1943 imenovan za sekretarja rajonskega komiteja KPS Kamnik.

Na sestanku okrožnega komiteja KPS Kamnik 26. novembra 1943 je bil Jernač imenovan za sekretarja okrožnega odbora OF.

Junija 1944 so spet sprejeli načelo, da je bil sekretar partije obenem sekretar odbora OF. Zato je bil Jernač od junija do novembra 1944 član okrožnega odbora OF in okrožnega komiteja KPS Kamnik.

Na prvem zboru aktivistov OF kamniškega okrožja 26. novembra 1944 v Motniku so aktivisti izvolili nov 36-članski okrožni plenum OF in 11-člansko tajništvo okrožnega odbora OF. Zbora aktivistov se je udeležilo 178 delegatov. Volitev za člane okrožnega plenuma se je udeležilo

4000 volivcev. Volitve so bile oktobra in novembra 1944 v 55 volilnih enotah.

Zbora aktivistov v Motniku sta se udeležila tudi odposlanca pokrajinskega odbora OF za Gorenjsko Angelca Ocepko in dr. Miha Potočnik.⁹

Na zboru aktivistov je bil Jernač izvoljen za člana tajništva okrožnega plenuma OF. Po spominih Mirka Podbevška je sekretar okrožnega komiteja KPS Edvard Peternele-Tinko še naprej obdržal funkcijo sekretarja okrožnega plenuma OF.

Edini preživeli, ki je videl Jernačevo smrt, je Ivan Repanšek iz Domžal.

Repanšek je Jernačevo smrt takole opisal:

»Marca 1944 sem šel z avtomobilom v Krtino po dva partizana, in sicer po Janka Urbanca-Olgo in Franca Pečnika-Miklavža, ki sta bila člana gospodarske komisije. Ne spominjam se, kam bi ju moral peljati. Na križišču v Krtini so me ustavili gestapovci. V bližini so namreč ubili Pajka, člana varnostno-obveščevalne službe. Rekel sem jim, da grem po bolnika. Kot sem že omenil, je bil na mojem avtomobilu znak rdečega križa. Gestapovci me niso poslušali, temveč so mi vzeli vse dokumente in napotili nazaj z ukazom, da se moram javiti na kamniškem gestapu.

Ko sem se vrnil v Domžale, sem odšel v ilegalo. Še na misel mi ni prišlo, da bi se javil gestapu. Nekaj časa sem ilegalno živel pri znancih na Količevem. V partizane sva odšla z nečakom Avgustom Orehkom, ki je sedaj inženir v Induplati, Jarše. Priključil sem se rajonski gospodarski komisiji.

V siloviti nemški ofenzivi pozimi 1944/45 smo se zatekli v podzemeljski bunker, ki smo ga zgradili konec decembra 1944.

Bunker je bil v gozdu ob studencu blizu vasi Prilesje, med Blagovico in Gaberjem, v Črnem grabnu pod Trojanami. Prilesje je gorska vasica, okrog 2 km oddaljena od glavne ceste Domžale—Trojane.

Čeprav je bilo januarja 1945 veliko snega, do bunkerja ni vodila nobena sled, ker smo hodili po potoku. Vanj smo se vselili takoj po novem letu 1945.

Napočil je usodni 15. januar 1945. V bunkerju smo bili:

Jože Kavčič-Jernač

Jože Kavčič-Jernač, član okrožnega komiteja KPS in okrožnega odbora OF Kamnik; Tone Hauptman-Kranjc, sekretar okrajnega komiteja KPS Domžale; Ukanov Aleks, kurir, doma iz Zajelš pri Ljubljani in jaz (Ivan Repanšek).

Nemci so nas s pomočjo domačih izdajalcev obkolili, namerili cevi mitraljezov v vrata bunkerja in brez poziva na predajo užgali po vratih.

Mesarija gospodarske komisije kamniškega okrožja; od leve proti desni: Boris Lenček, Franc Podgoršek-Florijan, Ivan Repanšek-Tomi in Janez Paštevnik iz domžalske občine.

Jernač je skočil pokonci in planil ven. Kakor hitro je odprl vrata, že so ga pokosile sovražne krogle. Obležal je v studencu, le dober meter od vrat bunkerja.

Kranjc je potegnil iz toka pištolo, jo nameril v sence, me presunljivo pogledal in sprožil.

Od rafala, ki je ubil Jernača, sem bil ranjen v rame, kurir Aleks pa v trebuh. Mrtvega Kranjca so položili poleg Jernača. Mene in kurirja Aleksa so zvezali in odgnali. Kurir, ranjen v trebuh, je le s težavo prehodil sto metrov. Potem ni mogel več naprej. Zgrudil se je. Nemški vojak ga je ustrelil v tilnik.

Odpeljali so me v Lukovico in zaprli v bunker, v katerem so že bili štirje ujeti partizani.

V našem bunkerju so Nemci dobili pisalni stroj, ki smo ga zaplenili nemškemu županu v Lukovici, in arhiv gospodarske komisije. Zasliševali in pretepali so nas v posebni sobi gostilne Slapar v Lukovici. Tolmač je bil neki Slovenec v nemški orožniški uniformi.

Čez štiri dni so ujetе partizane ustrelili pred Slaparjevo gostilno, le jaz sem po čudežnem naključju ostal živ. Odpeljali so me na kamniški gestapo. Ko so domžalski domobranci zvedeli, da sem zaprt, so prišli pome na gestapo. Že prej so namreč v Karawanken Bote objavili 20.000 RM nagrade za tistega, ki me ubije ali pripelje živega.

Naj povem še to, da sta bunker izdala dva partizanska dezertarja, ki sta sodelovala pri gradnji bunkerja in se dva dni pred Jernačevo smrtjo predala Nemcem.«

Kako je Repanšek ostal živ, kdo je posredoval, da ga v Lukovici niso ubili, o tem mi je pripovedovala njegova žena Ivanka:

»Blatnikova hčerka iz Lukovice mi je prišla povedat, da je nemška policija pripeljala mojega moža v Lukovico in da je tam zaprt. Lahko si mislite, kako sem sprejela to vest, saj je bil mož aktivist od 1941. leta.

V Lukovici je bil nemški župan Winschwender, Avstrijec, ki je znal slovensko in je simpatiziral s partizani. Da je to resnica, vedo vsi starejši prebivalci Lukovice, saj ta župan še vedno prihaja kot gost v naše kraje.

Zvedela sem, da ima župan prav toliko mesecev starega sina kot jaz. Z dojenčkom v naročju sem šla v njegovo pisarno in ga prosila, naj posreduje pri policiji, da ne bi ubili moža. Z županom sva odšla k Slaparju, kjer sva govorila z nemškim majorjem.

Gospa, mi reče župan, težko bo z vašim možem, ker so v njegovem bunkerju dobili moj pisalni stroj.

Medtem se je oglasil major:

Gospa, najprej nam povejte, kje ste zvedeli, da smo ujeli vašega moža?

Neki fantek mi je povedal, sem odgovorila. Ime dekleta nisem smela povedati, sicer bi jo lahko hudo kaznovali.

Ali poznate tistega fantička? je nadaljeval major.

Ne, nikdar prej ga še nisem videla. Le s težavo sem ostala hladnokrvna.

Kako, da ta fantek pozna vašega moža? je še naprej vrtal policist, ki je imel v rokah moževo življenje.

Veste, mož prevaža po okoliških gostilnah brezalkoholno pijačo, ki jo otroci radi pijejo, zato ga vsi poznajo.

Pripeljte tistega fantka, jaz pa vam izročim moža, je zvito nadaljeval major. Vedela sem, da se o tem ne morem pogajati. Ne morem in ne smem rešiti moža na račun Blatnikove hčerke. Tudi če bi to povedala, moža ne bi izpustili. Preveč dobro smo vedeli, kako je s policijskimi obljubami.

Kje naj iščem fantka, ko ga ne poznam, sem zaskrbljeno vprašala in zrla v majorjeve oči.

Pojdite od prve do zadnje hiše v Lukovici, pa ga boste našli, je vztrajal major.

Med pogovorom sem držala dojenčka v naročju. Župan je bil navzoč.

Zaskrbljena sem se vrnila domov. Nisem vedela, kaj bo. Naslednjega dne sem zvedela, da so ga pripeljali v Kamnik.«

Žena in lukoviški župan sta le toliko vplivala na majorja, da ni dal Repanška ustreliti kakor druge štiri ujetnike. Poslali so ga v koncentracijsko taborišče Mauthausen, kjer je dočakal svobodo.

Po vojni je Ivan Repanšek doživel dogodek, ki ga je vredno zabeležiti. Kot taksist je nekega večera peljal stranko na ljubljansko železniško postajo. Pred odhodom so ga ustavili trije moški in vprašali, če jih lahko pelje v Kamnik.

»Saj to je moja služba,« je odvrnil in odprl vrata avtomobila. »Med vožnjo so se potniki pogovarjali,« se spominja Repanšek. »Zdelo se mi je, da poznam glas potnika, ki je sedel na zadnjem sedežu. Razmišljam, kje sem že slišal ta glas. Vedel sem le to, da sem glas že slišal. Le kje je bilo to? Poblisnilo mi je. To je glas tolmača nemškega majorja, ki me je zasliševal v Slaparjevi gostilni na Lukovici.

Se me spominjate? vprašam potnika.

Ne, odvrne oni, še nikoli vas nisem videl.

Jaz pa vas dobro poznam. Prepoznal sem vas po glasu. Bili ste v nemški orožniški uniformi tolmač v Slaparjevi gostilni.

Mož se ni mogel načuditi mojemu spominu. Rekel mi je, da živi v Kamniku, ker je poročil tamkajšnjo domačinko.«

Med vožnjo je možak razpredel pravljico, da je bil le navaden tolmač, naklonjen partizanom, da je doma s Koroške, da je zaveden Slovenec itn.

Ivan Repanšek se ni naprej ukvarjal s tem, kdo je bil pravzaprav tolmač. Šel sem sam v Kamnik in ga po trmastem zasledovanju tudi dobil. Tistega dne, ko sem v Kamniku govoril z nekdanjim tolmačem, sem v avtobusu potihoma klen od Kamnika do Ljubljane.

Zakaj, boste vprašali?

S tolmačem sem se pogovarjal poleti 1972, ko je v našo državo skrivaj vdrla 19-članska ustaška teroristična skupina in je bila naposled v celoti likvidirana. Razmišljal sem o naših sovražnikih v zamejstvu, toda tistega dne sem spoznal, da se posamezni sovražniki slovenskega ljudstva ne kaznovano sprehajajo tudi po slovenski zemlji.

Lahko bi objavil tolmačevo ime in priimek, vendar naj se s tem ukvarjajo pristojni organi.

Tolmač, ki je danes v očeh kamniške javnosti prava krotka ovca; je pristen Štajerec in ne Korošec iz Avstrije. Že poleti 1942 se je prostovoljno priključil nemški policiji, ki ga je dodelila motorizirani orožniški četi alpenland. Četa je bila do konca vojne v Kamniku in je sodelovala v vseh hajkah na partizane, pri požigu številnih vasi, pri zločinih in nasploh akci-

jah proti osvobodilnemu boju. V tej četi je bilo nekaj Slovencev, ki so bili za vodnike, kazali so pota in ljudi, prisostvovali pri zaslišanjih civilnega prebivalstva in ujetih partizanov.

Naj navedem samo eno od mnogih ohranjenih nemških policijskih poročil, ki govori o aktivnosti kamniške motorizirane orožniške čete.

V poročilu poveljnika redarstvene policije »Alpenland« z dne 21. I. 1943 je med drugim zapisano: »Kališe: 3. žand. rez. četa (motor.) »Alpenland« je v Kališah po takoj izvedenem oglednem obhodu ob 13. uri naletela na bando kakih 165 mož, ki se je utaborila po hišah. Med peturnim ognjem je ubila 22 banditov, 18 pa ujela. Ujetniki so vsi iz občin Dol pri Ljubljani in Vinje. Bili so prisilno rekrutirani in neoboroženi. Zaplenila je 1 lahko strojnico, 14 pušk, večjo količino municije itd. Lastne izgube: 1 žand. narednik mrtev, 1 hudo ranjen...«¹⁰

Mirko Podbevšek-Lado je o tem boju zapisal: »Vas Kališe leži med Črničcem in Rakom pod obronki Volovjeka. Od ceste Kamnik—Gornji grad je oddaljena le dobre četrt ure...«

19. januar 1943 je bil lep in sončen...

To je bila najbolj krvava in žalostna borba kamniškega bataljona, v kateri so nam Nemci prizadejali precej izgub. Padlo je 22 borcev, 18 pa so jih ujeli. Od teh je bilo devet starih borcev, drugi so bili novinci. Ko sem naslednji dan predal dežurstvo, mi je manjkalo natančno 54 mož. Drugi so bili ranjeni...«¹¹

Skoraj nisem mogel verjeti izjavi tolmača (tako ga bom imenoval), da po vojni nikdar ni odgovarjal za sodelovanje pri številnih zločinih, ki jih je opravila motorizirana orožniška četa alpenland iz Kamnika. Za marsikateri uspeh te čete so bili zaslužni prav Slovenci v tej četi.

Kljub tem dejstvom se je tolmač vedel zelo nesramno. Na vprašanje, koliko ujetih partizanov so Nemci ustrelili januarja 1945. leta pri Lukovici, je odgovoril: »Veste, jaz sem bil le tolmač. Tja so me poklicali iz Kamnika.«

»In kaj so povedali tisti ujetniki?« sem ga podrezal.

»Ne vem. Ko sem prišel tja, so jih že postrelili.«

Izjava ni resnična. Ivana Repanška so zasliševali v navzočnosti tega tolmača, ko so bili živi še vsi štirje partizani in so jih potem ustrelili pred Slaparjevo gostilno.

Lahko bi kdo pomislil, da je beseda o civilnem tolmaču. Toda kamniški tolmač je bil v orožniški uniformi od 1942 do svobode. Kot tolmač je bil povezan s poveljnikom in je lahko celo vplival na njegove odločitve.

Še to: tolmača ni zajela nemška mobilizacija. Pišem torej o človeku, ki se je prostovoljno priključil nemški motorizirani orožniški enoti.

Mislil, da je zdaj jasno, zakaj sem tistega dne potihoma klel od Kamnika do Ljubljane. V mislih sem imel številne žrtve, trpljenje ljudi, ki so želeli svobodno živeti. Človek, ki se je zagrizeno boril proti temu ple-

menitemu cilju, pa brezskrbno premerja kamniške ulice in ga doslej še nihče ni vprašal: »Gospod, kaj ste delali med vojno?«

Razmišljanje o tolmaču nas je nekoliko oddaljilo od jedra sestavka. Vrnimo se spet k dogodkom, ki so v zvezi z Jernačevo smrtjo.

Decembra 1944. leta je kamniško-domžalsko področje preplavila dobro zasnovana nemška ofenziva, ki so jo Nemci imenovali Snežni metež. Vodil jo je general Rösener. Terenski politični delavci so se nekaj časa umikali k partizanskim enotam, nato pa je v začetku januarja 1945. leta Edvard Peternel-Tinko, sekretar OK KPS Kamnik, sklical vse člane komiteja, VOS in OF na Rudnik pri Radomljah. Tam so bili bunkerji nekdanje tiskarne. 6. januarja ob štirih popoldne so Nemci obkrožili vse bunkerje. Le redki so se izognili tragediji. V štirih bunkerjih je padlo 22 funkcionarjev kamniškega okrožja. Od teh so jih 13 ujeli in naslednjega dne postrelili v Vrhovljah pri Lukovici.

Še danes je nerazumljivo, zakaj so šli tovariši, stari izkušeni borci, naravnost v past brez izhoda. Za stare bunkerje tiskarne je vedelo precej ljudi. Dovolj, da je zanje zvedel tudi sovražnik.

V enem od štirih bunkerjev je bila tudi Marija Avbelj-Nadja, članica okrožnega odbora OF, ki je v Kamniškem zborniku 1961. leta opisala smrt članov kamniškega okrožnega komiteja KPS in drugih okrožnih ter okrajnih funkcionarjev OF. Seznanimo se z Nadjinim opisom tragedije:¹²

»Zvečer pred 6. januarjem 1945 nas je pet partizank prispelo na Rudnik k tovarišu Krtu, ki se je tedaj ravno vrnil iz zaporov in bil nadvse vesel, da je spet doma in da bo konec vojne. Ponoči je začelo snežiti in Krt nas je odpeljal v bunker, ki ga je nekdanja tehnika uporabljala za skladišče. Preden je odšel, nam je naročil, naj bomo popolnoma mirne, kajti če bo kakšna nevarnost, nas bo že sam obvestil.

V bunkerju smo se slekle in legle spat. Ob sedmih zjutraj nas je prebudila hoja tik ob bunkerju. Lija se je spomnila, da tod včasih hodijo Nemci na vaje. Vendar hoja ni in ni hotela ponehati. Nenadoma so se zaslišali koraki že čisto blizu. Mislile smo, da je Krt z zajtrkom. Tedaj je nekdo dvignil pokrov, odskočil in zavpil: »Heraus!«, nato pa še po slovensko: »Kdor je notri, naj gre ven!« V hipu smo se zavedele, kaj se pravzaprav godi zunaj in kaj nas čaka. Vsa dekleta so prestrašeno uprla oči vame. Bila sem najstarejša partizanka. Nagovarjale so me, naj se postrelim, jaz pa se za ta korak nisem in nisem mogla odločiti.

Zunaj so Nemci čedalje huje vpili, naj se predamo. Vtem se je tovarišica Zdenka sama ustrelila. Nemci so začeli groziti z bombami in midve z Lijo sva na vse načine prosili Danico in Rezko, naj gresta iz bunkerja in se predasta. Zanesljivo se jima ne bo pripetilo nič hudega, saj sta bili šele malo časa v partizanih in še to le kot kuharici. Prva se je ojunčila Rezka. Toda komaj je zapustila bunker, so jo Nemci že pokosili s strojnico. Nekaj trenutkov za njo je zlezla iz bunkerja Danica. Nje niso ustrelili, marveč so

jo spraševali, koliko nas je še v bunkerju. V smrtnem strahu je jecljala: Tri, tri...

Tako sva ostali v bunkerju živi samo jaz in Lija. Lija me je znova začela prositi, naj se ustreliva, kajti živi ne smeja priti Nemcem v roke. V meni pa je še vedno kljuvala misel, da bi poizkusila uiti. Tedaj mi je Lija žalostno rekla: Nadja, vedno sva bili skupaj, pojdiva skupaj v smrt! Zdaj sem privolila tudi jaz. Vzeli sva vsaka svojo pištolo, sedli tesno skupaj v kot bunkerja, si nastavili mrzle cevi na sence in sprožili. Ne vem več, kaj se je tedaj zgodilo z mano. Ali se mi naboj ni vžgal ali nisem dovolj pritisnila na petelina, ali sem sploh sprožila. Vedela sem samo, kako me je neki strahoten občutek stisnil okrog srca, in kako sem želela samo eno: Živeti! Živeti! Vsa obupana sem se obrnila k Liji, ki je še vedno slonela tesno ob meni. Po licu ji je tekel droben curek krvi. Bila je mrtva.

Nemci zunaj pa so rjovel, naj se predamo. Odgovorila sem, da grem. V istem trenutku pa sem čutila, kako mi je spet zrasel pogum in trdna odločnost, da se ne vdam. Prijela sem pištolo mrtve Zdenke in sklenila, da ubijem prvega Nemca, ki se bo prikazal.

Tedaj se je najbrž Nemec, ki je že prej pogledal v bunker, sklonil nad odprtino in izjavil, da bo štel do deset in vrgel bombo, če se ne vdamo. Misli je, da smo še vse tri žive. Po kolenih sem se splazila k odprtini in preden je izgovoril besedo sedem, sem namerila pištolo vanj in mu poslala tri naboje v srce. Omahnil je. Hitro sem skočila prek njega in mrtve Rezke. Bosa, v sami jopici in spodnjem krilu sem zbežala v bližnji jarek. Čeprav so divje streljali za mano, sem srečno utekla.

Ko pa sem bila na vrhu hriba, sem spet naletela na nemško kolono. Hitro sem preskočila pot in se spustila v dolino. Nihče ni streljal za mano. Morda so po mojem čudnem videzu sodili, da nisem partizanka.

Skoraj brez moči sem se napotila proti požgani kolovški graščini. Tu sem srečala nekega moža in ga prosila, naj mi pokaže pot, ki pelje proti Rudniku. Hotela sem se na vsak način vrniti in poizvedeti, kaj je s tovariši, ki so bili v bunkerju. Ko sem se približala bunkerju, se mi je pokazal strašen

Marija Avbelj-Nadja

prizor. Vse je bilo v ognju in dimu, na tleh pa so ležala trupla mrtvih tovarišev.

Odšla sem na Krtov dom, saj sem bila bosa in skoraj gola. Žena mi je vsa v solzah povedala, da so Krta ubili Nemci na poti k nam, ko nas je hotel obvestiti o nevarnosti. Hčerka mi je pokazala pot do precej oddaljene sosednje Grdavove hiše. Tu so me lepo sprejeli, v naglici nahranili in oblekli, čeprav je vse okrog njih gorelo in so bili v smrtnem strahu pred sovražniki...«

Po tragediji na Rudniku pri Radomljah se je Nadja umikala s skupino terenskih delavcev čez Paloviče, Zlato polje v smeri Gaberje pri Blagovici.

Nadjo sem obiskal v Domžalah. Strahotni prizori januarske ofenzive 1945. leta so še vedno močno zasidrani v njenem spominu:

»Pri Gaberjah sem dobila zvezo z Jernačem. Pot me je utrudila. Gazili smo po globokem snegu. Ko sem bosa in skoraj gola v januarskem mrazu in snegu zbežala iz bunkerja na Rudniku, sem se močno prehladila, tako da sem dobila pljučnico. Vsa omotična in s hudo vročino sem prispela v Jernačev bunker. Od časa do časa sem se krajši čas zavedela, da sem spet v neki nevarni luknji. Tragedija na Rudniku me je tako pretresla, da sem zmedeno kričala:

Prosim, pustite me ven, ven ven!...!

Jernačev bunker sem zapustila še bolna, menda že tretji dan. Z menoj sta bunker zapustila še Ivan Franke-Vlado, član okrožnega komiteja KPS, in Tone Pestotnik, kurir, ki živi v Zasavju.

Napotili smo se proti vasi Gaberje. Približno pol ure po našem odhodu smo že slišali rafale, ki so uničili Jernačev bunker. Tudi mi smo naleteli na nemške zasede in smo se komaj rešili.«

Jože se je rodil kot četrti otrok 1907 l. v Škofji Loki. Petnasredno osnovno šolo je končal v rojstnem kraju. V očetovi delavnici se je izučil za klesarja in vodovodnega instalaterja. Kot pomočnik v tej stroki je bil zaposlen pri podjetjih v Celju in Ljubljani. Po par-letni pomočniški praksi se je vpisal na dveletno delovodsko šolo v Ljubljani - ključavničarski oddelok. Stara jugoslovanska vojska je bil sproščen, ker se je pri delu v delavnici ponesrečil prste na levi roki. Skupno s očetom in bratom Petrom je delal s njimi zgoraj imenovane obrti. Po materini smrti, septembra 1937, je prevzel gostilno, ki jo je oddal v najem. Ko se je l. 1940 star 33 let poročil, sta skupaj s heno Francko, zaradi nadaljnje eksistence, prevzela gostilno.

Med svojimi vrstniki iz otroške dobe je veljal za zelo živahnega in korajžnega fanta. Njegovi šolski vrstniki so se radi zbirali okrog njega. Njegova posebna nagajenost so bile vse vrste domačih živali, sate je bilo pri hiši teh živali, kot npr. globje, osel, sajca, ovca, konj, kosa, vselej zadosti. Še posebno razvit smisel je imel za preurejanje prostorov. Ko je bil majhen je to delal na živali, ko pa je odrasel, se je ta smer razvila v iskanju raznih gradbenih rešitev za življenske potrebne prostore. Kljub velikemu pomanjkanju vsakovrstnih sredstev, je ta njegova iznajdljivost sproti reševala naraščajoče potrebe številne družine v majhni hišici, saj je moglo včasih pod njeno streho prenočiti tudi do petnajst ljudi.

Kot dvanajestletni deček je vstopil v sokolsko telovadnico, kjer je najdel široko področje za svoje telesne in duševno razvedrilo. Imel je postal po Gorenjski pešmar kot zelo dober telovadeec. Na nobenih telovadnih tekmah po Gorenjski ni manjkalo njegovega imena. Še posebej je uspešno nastopal vse predvojne dobe v dramskem krožku, kjer je s uspehom odigral

vrsto lepih vlog. Prav tako je bil aktiven in zaradi svojega lepega glasu skoraj nepogrešljiv v pevskem sboru. Bil je eden glavnih inicijatorjev ustanovitve priznanega tamburaškega zbora v Škofji Loki, kjer je dolga leta njegovega udejstvovanja uspešno igral instrument brač. Izostal ni tudi od znane gasilske godbe, kjer je dolgo časa igral (pihal) na fliegehorn. Predvojna škofjeloška nogometna enajsterica, ga je v mlajših letih prav tako prištevala za svojega aktivnega člana.

Njegova mladeniška doba tega širokega udejstvovanja na vseh področjih, od športa do kulturnih krožkov, je dala močan pečat samozvesti in samostojnega ocenjevanja in odločanja. Škofja Loka je bila poznana kot ena imed zelo močnih klerikalnih postojank na Slovenskem, zato se je zaradi teh svojih lastnosti tudi že zelo zgodaj srečal s težavami v svojem vsakodnevnem življenju. Zanj je še posebej značilno to, da ni mogel slediti oficielni liniji Sokola.

Ker na svoje napredne politične poglede (nazore) ni najdel primerne torišča na čistem političnem področju, je svoje močno orientacije za družbeno delo usmeril na razvoj gasilstva in obrtništva v domačem kraju in okolici.

Dolga leta je bil tajnik in poveljnik gasilskega društva in stalni član odbora. Kot predsednik gradbenega odbora za zgraditev novega gasilskega doma je uspešno dovršil prvo etapo gradnje tega doma v nekdanjem drevoredu pri klavnicah. Protij letu 1940 se je zaradi vedno bolj naraščajočega vpliva nasadnjaške skupine klerikalcev moral iz društva umakniti. Zelo intenzivna pa je bila vnapredno še njegova aktivnost na delovanju obrtniške organizacije v Škofji Loki in okolici. Leta 1936 se je v Šk. Loki vršila velika gospodarska razstava, ki je zajela vsa važnejša podjetja iz Loke, Poljanske in Selške doline in še nekaterih drugih

važnejših krajev Gorenjske. Ta velika razstava je bila plod enotnega nastopa predstavnikov industrije, obrti, trgovine in gostinstva, ne oziroma se na politično pripadnost posameznih skupin. Zato je imela razstava tudi velik gospodarski uspeh. V glavnem odboru te Razstave je bila poverjena Jožetu ena izmed vodilnih funkcij. Dela, ki jih je moral opravljati v opisanih organizacijah, so mu neprestano bogatile izkušnje in smisel za organizacijo, kar je pozneje zelo plodovito prenašal v organizacijo OF.

Njegova močna organizacijska razgibanost in neprestana težnja po tisti politični sili, ki bi mogla zadovoljiti njegovim hotenjem in se izoblikovanemu materialističnemu gledanju na svet, ga je v l. 1940 privedla v Društvo prijateljev Sovjetske zveze. Bil je eden izmed iniciatorjev omenjenega društva, ki je zajemala pripadnike IP, krščanske socialiste, skupino demokratičnega krila Sokola in levo usmerjene klerikalce.

Ustanovni sestanek tega društva se je tudi vršil pri Jožetu v gostilni. Ves bodoči razvoj je pokazal, da je sodelovanje teh skupin že v tisti dobi pripravljalo teren za novo politično gibanje, ki ga pričenja OF v l. 1941.

Po prihodu okupatorjev mu je bila jasna njegova naloga, ki ji je odslužil posvetil vse svoje življenje. Bogata mreža prijateljev in sodelavcev iz prejšnjega njegovega delovanja postaja baza njegovega plodnega torišča dela.

Že v juliju 1941 je med ustanovitelji Odbora OF za Škofjo Loko in okolico, katerega ustanovni sestanek se vrši zopet v njegovi gostilniški sobi. Omenjeni sestanek se je vršil pod vodstvom člana Pokrajinskega komiteja KPS za Gorenjsko tovariša Lebe Lojzeta - Štefana. V odbor so bile poleg članov IP pritegnjene še skupine krščanskih socialistov in demokratič

krilo Sokola. Jože je bil izvoljen v Odbor kot predstavnik zadnje skupine. Kot odbornik je bil odgovoren za razvoj organizacije OF delne v Škofji Loki, vasi Suhi, Starem Dvoru, Hosti in Virmašah itd. Bil je iniciator večjih akcij, sodeloval je na važnem sestanku, ki se je vršil pri njem v gostilni pod vodstvom člana CK, heroja Staneta Žagarja in glavnega vodje Osvobodilnega pokreta na Gorenjskem. Sestanku je poleg ostalih prisostvoval še komandant gorenjskih partizanov naredni heroj Jože Gregorčič. Na sestanku je bilo predvsem govora o mobilizaciji borcev v Šk. Loki in pripravi akcije na vojaško bazo na kolodvoru.

Sodeloval je v akciji izvršeni skupaj s partizani v Savnikovo tovarno pletenin.

Pri tej močni aktivnosti Gestapu ni ostal neopažen in ga je 19. decembra 1941 sredi dopoldneva prišel aretirati. Ob sami aretaciji je ohranil duha prisotnost in mu je še ob strogem čuvanju Gestapa uspelo dati znak njegovi ženi Franeki, da je obvestila brata Pavleta, ki se je prav ta čas nahajal v sosednji sobi in ga zaradi tega tudi rešil aretacije.

Namesto v partizane, je nesel že svoj pripravljen nahrbtnik v zapore.

/vnesti čas v zaporu - Veljko/

Njegov beg iz loških zaporov ga je vodil do njegovih zvez na Suhi, kjer se je delno oblekel, kajti iz zaporov je bežal v samih nogavicah. Zvečer je prebil noč v Pungartu, zgodaj zjutraj pa krenil na Osočnik, kjer je pričakal kurirsko zvezo za Cankarjev bataljon. Čeprav mu je bil poznan beg njegove žene Franke, ki je bila v devetmesečni nosečnosti, z njegovim enoletnim sinom, ki ga je napravila isti dan popoldan v Ljubljani zaradi naporene poti pa v Ljubljani takoj zatem rodila mrtvega sina - in

pri močni navezanosti na ženo in otroka, je bil njegov odporiški duh, ki ga je gnal v partizane, še močnejši. Po enem dnevu čakanja, je že dobil svezgo s Cankarjevim bataljonom. Že naslednji dan po prihodu v bataljon je šel s partizansko patrolo proti Črnemu vrhu, kjer se je ta spopadla s močno nemško patrolo. V tej borbi je padel poleg njega tovariš Mlakar iz Šenčurja. Svoj ognjeni krst je preživel že takoj prvi dan. Z isto visoko moralno se je boril tudi vse naslednje dni zgodovinskih decembrskih bojev l. 1941 v Poljanski dolini.

- padel

Iz arhiva Nika Kavčiča

Izsek iz knjige Nika Kavčiča - Pot v osamosvojitve

Knjigo posvečam bratu Jožetu - Jernaču.

Jože Kavčič - Jernač je bil po praktičnih in šolskih preizkušnjah kleparski in ključavničarski mojster, po materini smrti pa je posedoval tudi gostilno. Že nekaj let po prvi svetovni vojni je vsestransko zavzeto deloval v raznih odsekih sokolskega društva kot priznan telovadec, gledališki igralec, pevec, filmski operater, še posebej pa je bil dejaven in uspešen v organiziranem pospeševanju obrtništva.

Že julija 1941 je bil v njegovi hiši ustanovljen prvi odbor OF v Škofji Loki. V tem letu je ob pogovorih večkrat gostil ilegalne gorenjske partizanske voditelje. Skupaj z očetom in mlajšim bratom Francetom - Veljkom ga je gestapo decembra 1941 aretiral. Partizanska patrulja, preoblečena v nemške uniforme, je oba brata po treh dneh rešila iz zaporov. Njegov bojni krst so predstavljali legendarni bojični vstajniški boji v Polhograjskih Dolomitih. Bojna pot ga je vodila potem od dražgoške epopeje skozi nova in nova srečanja z okupatorjem, dokler ni v zimski ofenzivi januarja 1945 padel v bojih pod Menino planino. Ko je decembra 1941 zapustil dom, nosečo ženo in leto starega sina, je imel 34 let.

Liberalno usmerjen mož z dolgoletnimi življenjskimi in delovnimi izkušnjami je marsikatero stališče kritično ocenil – to pa ni ostalo brez posledic. Po vojni je bil najden odlok, nastal avgusta 1942 v partizanskem štabu, v katerem je bilo zapisano, naj se ga »zaradi neposlušnosti strelja«. Tega Jernač ni nikoli izvedel – zaradi bojnih okoliščin do likvidacije ni prišlo. Nasprotno, zaupali so mu odgovorno politično delo. Pri izpeljavi nalog je namreč kazal velik mobilizatorsko-organizacijski talent, zaradi česar so rezultati in metode njegovega dela političnim delavcem služili za zgled. Kot uspešnega političnega delavca so ga iz Škofje Loke premestili v Kamnik, kjer je od poletja 1943 do konca leta 1944 uspešno vodil Okrožni odbor OF za Kamnik.

Jeseni 1944 je gorenjsko partijsko vodstvo začelo kampanjo za izvolitev terenskih vodstvenih organov. Sedemčlanski partijski komite v Kamniku je dobil naročilo, da izvoli okrožnega sekretarja. Člani tega komiteja naj bi domnevno pri tem storili dve veliki politični napaki. Prva naj bi bila ta, da so se enotno odločili za tajne volitve, in druga, da niso izvolili sekretarja, ki ga je predlagalo in priporočilo gorenjsko partijsko vodstvo. Na volitvah so se člani komiteja enotno tajno, a »napačno« odločili in Jernača izvo-

liti za sekretarja Okrožnega komiteja KP Kamnik. Tedaj je še enkrat postal predmet najstrožje kritike gorenjskega vodstva. Razrešili so ga vseh političnih funkcij in ga kot borca poslali v vojaško enoto. Toda še preden je bil o tem sklepu obveščen, je Jernač v zimski ofenzivi 15. januarja 1945 padel pod Menino planino. Pozneje je bila posthumno njegova »krivda« izbrisana in je bil, ne da bi vedel, rehabilitiran.

Številni arhivirani Jernačevi zapisi in poročila kažejo njegovo človečnost in čut za pravičnost. Kot demokratu, ki je dozorel v časih najhujših preizkušenj, sta mu bili tuji rovarstvo in hinavščina, zato mu mnogi niso bili dorasli.

Fotografija družine Kavčič za Božič leta 1930

Alenka Kavčič, Francka Kavčič, Janez Kavčič, Škofja Loka, 1947

*Jože Kavčič (prvi na levi),
Škofja Loka 1939*

Jože Kavčič, Škofja Loka 1944

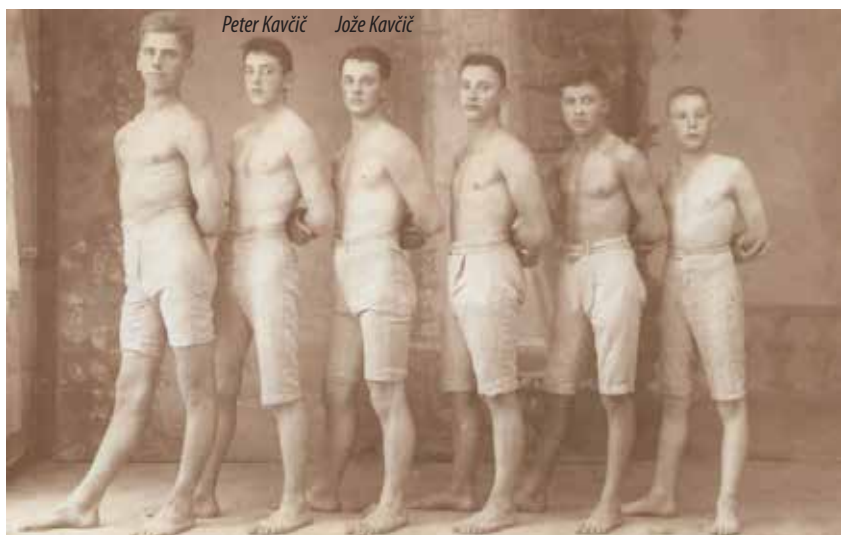

Jože Kavčič, gasilec

Jože Kavčič, tamburaši, Škofja Loka 1937

Sokolsko društvo Škofja Loka, leto 1930

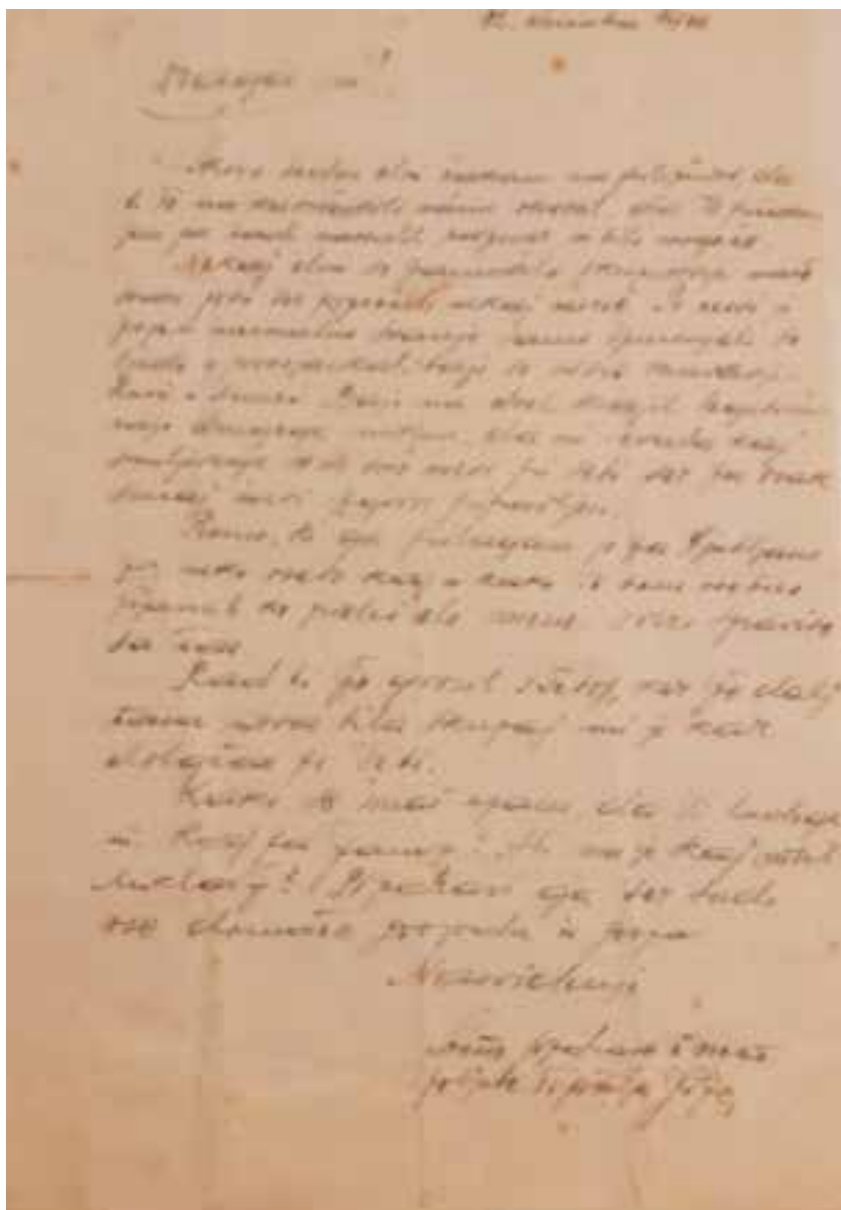

Dramsko društvo Škofja Loka leto 1930

Pismo Jožeta Kavčiča ženi Francki iz Loških zaporov, 20.12.1941

Zadnje pismo Jožeta Kavčiča - Jernača ženi Francki in sinu Janezu novembra 1944

Bratje Kavčič, Škofjelosko hribovje, maj 1944

Bratje Kavčič v partizanih
Neznana lokacija v Škofjeloškem hribovju, jeseni 1944

Polaganje venca na kraju bunkerja

1. pohod sorodstva na »obeležje« v Črnem grabnu, 13.1.2007

Člani družine Kavčič pri bunkerju

ANTON (TONE) HAUPTMAN – KRANJC

Družina Alojza in Frančiške Hauptman iz Srednjih Jarš 2

Anton (Tone) Hauptman se je rodil kot četrti otrok očeta Alojza Hauptmana (3.5.1877) in mame Francke (12.5.1876), rojene Pirnat, iz Velikega Mengša 58.

Družina Hauptman je živel v hiši za Mlinščico v Srednjih Jaršah, vzhodno od ene najstarejših jarških hiš Giovanellijeve domačije (ki je sedaj ni več). V družini se je rodilo osem otrok. Prvi se je rodil Alojz (28.3.1903), potem Franc (21.8.1904), ki pa je umrl star komaj dobro leto (15.9.1905). Sledil mu je Mihael (5.1.1906), ki je umrl star manj kot osem mesecev (1.9.1906). Za četrtim Antonom (26.5.1907) so se rodili (20.3.1909) trojčki Franc, Jože in Viktor, od katerih sta zadnja dva umrla zelo zgodaj Jože star dobro leto, Viktor pa star dve leti in tri mesece (20.5.1911). Zadnji se je rodil Valentin Hauptman (13.2.1911).

Prvorojeni sin Alojz (Lojze) se je poročil (8.2.1931) s Frančiško Kvas iz Srednjih Jarš (2.11.1904), s katero sta imela štiri otroke:

- Alojzija (15.2.1933),
- Marjana (21.11.1934),
- Antona (8.6.1937) in
- Franca (10.2.1939).

Družina Antona (Toneta) Hauptmana

Anton (Tone) Hauptman je bil rojen 26.5.1907 v Srednjih Jaršah 2. Njegova žena Ivana Mihelin je bila rojena 9.1.1911 v Podgorju 71 pri Kamniku. Poročila sta se 24.5.1936. Najprej sta se jima rodili dvojčici Ivana in Antonija 14.9.1936 v ljubljanski porodnišnici, vendar sta kmalu po rojstvu umrli (Antonija 16.9. in Ivana 19.9.1936). Njun sin Anton je bil rojen v Srednjih Jaršah 13.6.1938, ki se je 27.12.1969 poročil z Danico Urankar. Njegov brat Rajko je bil rojen 12.2.1940 v Zaborštu 36 in se je poročil 24.10.1964

---

z Majdo Klopčič. Najmlajša hči Ana je bila rojena 16.4.1942. in se je poročila 11.2.1961 s Pavlom Kunavarjem iz Spodnjega Tuštanja 13 (Moravče).

Spomini Ane Kunavar (roj. Hauptman) na svojega očeta Antona - Toneta Hauptmana-Kranjca in njegovo družino

Oče Tone Hauptman je bil po poklicu kovač, izučil se je pri znanem mengeškem obrtniku Flajšmanu. Pred začetkom II. svetovne vojne je delal v Papirnici Količevo »Pr' Bonač«, kjer je sodeloval s Francem Bukvcem pri organizaciji znanega štrajka papirničarjev leta 1935. Že zelo zgodaj se je vključil v sindikalno organizacijo delavcev v Papirnici in bil njen blagajnik. Postal je član Komunistične partije Jugoslavije v tovarniški celici.

Tone se je takoj ob začetku upora proti nemškemu okupatorju julija 1941 vključil v organizacijo odpora.

Spomini mame Ivanke na moža Toneta in njegovo smrt

Ana Kunavar se sama očeta Toneta ne spomni, ker je bila premlada in ga ni nikoli videla, saj je bil oče ob njenem rojstvu že v partizanih. Ani se spomni maminega pripovedovanja, da so Nemci leta 1942. očeta Toneta zaprli v zapor v Begunjah, v katerem so ga zasliševali in mučili tako, da mu je počil želodec. Nemci so celo poskrbeli za njegovo operacijo, da je preživel. Ne ve pa, kako je oče Tone potem prišel iz begunjskega zapora in se je vrnil na domač teren.

Po maminem pripovedovanju pove o dogodku v Prilesju:

»Mama Ivanka je večkrat obiskala očeta v tisti hudi zimi 1944/45, ko je oče Tone prezimoval in delal v bunkerju v Prilesju skupaj še z nekaterimi tovariši. Očetu je mama večkrat nosila oblačila in hrano. K očetu v skrivnem bunkerju v grapi nad Prilesjem so jih vodili domači kurirji, po njenem spominu Burkeljcevi iz kmetije v Prilesju. Pripovedovala je, da so jo vedno vodili po potočku neposredno do bunkerja, da niso puščali za seboj nobenih sledi.

Ko je mama izvedela za Tonetovo smrt takoj po 15. januarju 1945, je šla s kolesom do Burkeljcevih v Prilesje skupaj s sorodniki drugih dveh žrtev. Pri bunkerju so našli mrtve

Jožeta Kavčiča-Jernača in Toneta Hauptmana, 100 m nižje pa ustreljenega Antona Bregarja - Uhanovega Aleksa. Burkeljcev ata je stesal tri krste, da so jih potem pokopali na skrivno mesto blizu Burkeljceve domačije. Nemci so namreč prepovedali pokopavati mrtve partizane. Mama Ivanka je dala potem poleti leta 1945 prekopati očeta na ihan-sko pokopališče na Goričici pri Ihanu. Povedala ji je, da je bilo očetovo telo ovito v belo rjuho in še zelo dobro ohranjeno, ker so bili pokopani v grobu v ilovnati zemlji. V Ihanu so ob prekopu hoteli pokopati Toneta v skupinsko partizansko grobišče, vendar mama tega ni dovolila, ker da mora biti družina vedno skupaj, tudi po smrti.

Ana pripoveduje tudi, da je mama Ivanka svojim otrokom povedala, da je bil oče sicer res komunist in član KPJ, vendar je bila celotna družina zelo verna. Tone je med vojno večkrat ob redkih srečanjih z ženo Ivanko pripovedoval, da niso proti veri in vernikom in da so partizani tudi sami večkrat hodili k mašam za cerkvene praznike ali ob pogrebih, da pa on sam kot komunist in sekretar pač »ne sme hoditi v cerkev«.

Ana se po maminem pripovedovanju spominja, da je bila nekaj let po koncu vojne v Domžalah na sodišču uvedena preiskava zaradi smrti njenega očeta in drugih dveh padlih partizanov, na katero je mama Ivanka peljala tudi svoje tri otroke, da so poslušali zaslišanja. Po Aninem spominu so bili takrat zaprti trije, ki so bili skupaj z očetom Tonetom v bunkerju v Prilesju neposredno pred usodnim napadom 15. januarja 1945 in so bili osumljeni, da so morda izdali lokacijo bunkerja.

Mama je po vojni velikokrat pripovedovala otrokom, da so jo na sodišču spraševali, ali ve oziroma sumi, kdo bi bil lahko izdajalec. Mama je odgovorila, da je takoj po napadu na bunker in tudi pozneje slišala nekatere pripovedi in izjave, vendar ona ne ve nič konkretnega in zato ne more nikogar kar na pamet obtoževati ali osumiti. Vedela pa je, da so šle žene osumljenih takoj po usodnem dogodku 15. januarja 1945 s kolesi v Lukovico k županu prosit za svoje može, da jih izpustijo, vendar se to ni zgodilo. Nemci jih sicer niso usmrtili in so jih vse te odpeljali v taborišče, tako da so se po vojni vsi trije živi vrnili.

Ani pove, da ni nikoli obiskala lokacijo bunkerja v Prilesju, mama pa se je nekajkrat srečala s sorodniki Jožeta Kavčiča v strmi grapi pri lokaciji bunkerja na spominski slovesnosti.

Usoda Tonetove družine po očetovi smrti

Po čudnem slučaju in spletu srečnih okoliščin pa se je družina padlega očeta Toneta izognila izselitvi v taborišče v Nemčijo po njegovi smrti. Nekaj dni pred 15. januarjem 1945 je namreč Anin brat Tone, ki je bil takrat star 7 let, po nesreči zažgal domačo hišo v Zaborštu, ki je v celoti pogorela skupaj z vsem pohištvo in inventarjem. Pogorela je tudi sosedova hiša. Sami so se komaj rešili iz hiše, potem pa so se preselili in skrivali blizu doma v Zaborštu pri Hribarjevih, po domače Pr' Žabenskih« (blizu sedanjega hotela Krona). Sosedje so bili Rapetovi, ki so vedeli, da se Ivanka skupaj s tremi otroki skriva pr' Žabenskih. Nemci in domžalski domobranci so po 15. januarju 1945 stalno spraševali sosede v Zaborštu, ali vedo, kje so Hauptmanovi. Rapetovi so seveda molčali, drugi pa niso vedeli nič točnega. Tako se je družina Toneta Hauptmana srečno rešila in dočakala konec vojne.

Po osvoboditvi niso za obnovo hiše dobili nobene pomoči od občine. Pomagali so jim samo dobri sosedje, da so skromno hišico sami obnovili.

Ani je delala celo delovno dobo v tovarni Univerzale. V lepem spominu je ohranila vse sodelavce in še posebej dolgoletnega direktorja Matijo Svoljšaka.

Sedaj živi v novi hiši poleg stare hiše, ki sta si jo zgradila z možem Pavlom v 70. letih tako kot številni drugi delavci.

Ana Kunavar ima dva otroke:

- hči Sonjo (22.12.1960) in
- sina Tomaža (13.3.1969)

Anin mož Pavle Kunavar je umrl 18.3.2020.

Ani velikokrat misli na očeta Toneta, ki ga žal ni nikoli videla tako, da bi si ga lahko zapomnila.

Z zadovoljstvom me je sprejela v nedeljo 1. decembra 2024 skupaj z mojim sošolcem Janezom Hauptmanom iz Spodnjih Jarš, njenim bratrancem, sinom padlega partizana Tineta Hauptmana.

Zadovoljna je, da bo končno postavljeno spominsko obeležje za njenega očeta Toneta ter padla soborca Jožeta Kavčiča in Antona Bregarja - Ukanovega Aleksa iz Zajelš.

»Z veseljem pridem na slovesnost ob odkritju spominske plošče. Te dni bom pobrskala po svojih šatuljah, da vam dam kakšne slike in dokumente.«

Priči: Janez Hauptman
Sonja Beno

Izjava: Ana Hauptman

Zabeležil 1.12.2024
Franci Gerbec

Valentin (Tine) Hauptman in njegova družina

Valentin (Tine) Hauptman je delal kot skladiščnik v tovarni Induplati, v kateri je delala tudi njegova žena Francka, s katero se je poročil 6.11.1938 v Mengšu. Žena Frančiška Kralj (štev. 25) je bila skoraj sosedka iz hiše nasproti gostilne Bunkež v Srednjih Jaršah. Še pred začetkom II. svetovne vojne sta si Tine in Francka zgradila na severnem delu parcele, ki je bila sicer last tete Jožefe Šarc iz Srednjih Jarš (iz družine v Srednjih Jaršah po domače Pr'Kravarjevih). V zakonu sta se rodila hčerka Ana (1939) in sin Janez (22.12.1943). Tine se je že v tovarni Induplati vključil v ilegalno delo za podporo NOB, potem pa je leta 1943 odšel v partizane. Boril se je v enoti VDV (Vojska državne varnosti). Padel je v hudi nemški ofenzivi 5. januarja 1945¹ pri kmetiji Dobovšek Za Kalom pri Sidražu pod Krvavcem. Pokopan je bil blizu kmetije. Žena Francka ga je dala prekopati poleti 1945 na pokopališče v Mengšu².

Poroka - Tine in Francka Hauptman

Žena Francka je potem živila do konca življenja (1992) v hiši v Srednjih Jaršah 52, v kateri še sedaj živi hčerka Ana s hčerko Natašo (roj. 1966). Janez Hauptman si je z ženo Antonijo (27.4.1950) zgradil leta 1972. hišo pri Osnovni šoli Jarše.

V zakonu so se rodili hčerka Maja (1972), sin Andrej (1975), znani kolesarski šampion in sin Tine (1982).

Podatki
Janez Hauptman

KNJIGA									
Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972

Podatki									
Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto	Ime	Prejeto
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972
Hauptman, Tine	1938	Hauptman, Francka	1938	Hauptman, Ana	1939	Hauptman, Janez	1943	Hauptman, Maja	1972

1 V Izpisu Župnije Mengeš ni naveden pravilen podatek o smrti 15.1.1945, padel je 5.1.1945 – Izjava sina Janeza Hauptmana avtorju (28.12.2024)

2 Podatek o datumu pokopa pa ni naveden v Izpisu Župnije Mengeš

Anton Hauptman – Kranjc,
vojak v vojski Kraljevine
Jugoslavije

15.	1945.	Čabovist	33.	Hauptman maj. Hans ro,

1.	1.	38 let. roj. 24. 10. 1907.	padel v južni Dobu	ant. žigec,	Kanst. Kauschel. pim	Kane "H. f. 100" 1.

Izpis iz knjige umrlih Župnije Ihan, navedba o kraju smrti pri Dobu je napačna,
padel je 15.1.1945 v bunkerju nad Prilesjem

Anton Hauptman pri vojaki v aviaciji – peti z leve

Ani Hauptman v koloniji (okoli 1955), Ani označena s puščico

Poroka Ivanke in Antona Hauptmana

Poroka Ane Hauptman in Pavla Kunavarja

Rajko Hauptman v srednji šoli v Stični (označen s puščico)

Poroka Ana Hauptman in Pavle Kunavar, priči: z leve Marjan Hauptman iz Srednjih Jarš (bratranec) in zadaj Jože Kunavar (ženinov brat) – 11.2.1961 v Ihanu

Poroka Ivanke in Antona Hauptmana

Družina Hauptman: mama Ivanka, otroci (z desne) Tone, Ani in Rajko (leta 1948)

Anton in Dani Hauptman, poroka

Rajko in Majda Hauptman, poroka

ANTON BREGAR – UKANOV ALEKS

Družina Antona Bregarja - Aleksa

Anton Bregar - Aleks se je rodil kot prvo-rojenec v družini očeta Antona (*1875 +1953) in mame Marije (*1879 +1954) Bregar v eni najstarejših hiš v Zajelšah 6, po domače »Pr'Uhan (Pr'Ukan)«. Za njim so se rodili potem sestra Terezija (*1913 +1975), brat Jakob (*1918 +1970) in najmlajša Frančiška (*1921 +2003). Njena hči Frančiška se je poročila z Jožetom Rifljem, v zakonu so se jima rodili otroci Metka (1969), Mojca (1970) in Tomaž (1976).

Anton Bregar mlajši

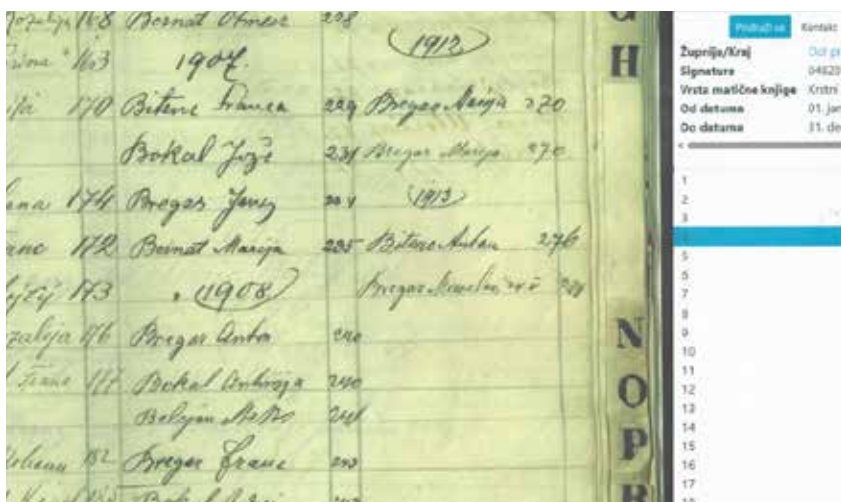
Tomaž Rifelj je poročen z Vesno in imata hčerko Nino (2006) in sina Žigo (2009).

Anton Bregar - Aleks je bil samski. Tomaž Rifelj iz domačih pripovedovanj pove, da je verjetno delal pri vzdrževanju Save in pritokov ter bil zelo aktiven kot igralec v Dolu. Zanimal se je za tehniko in si je sam izdelal radijski sprejemnik na kristal, ki je bil prvi radio v Zajelšah.

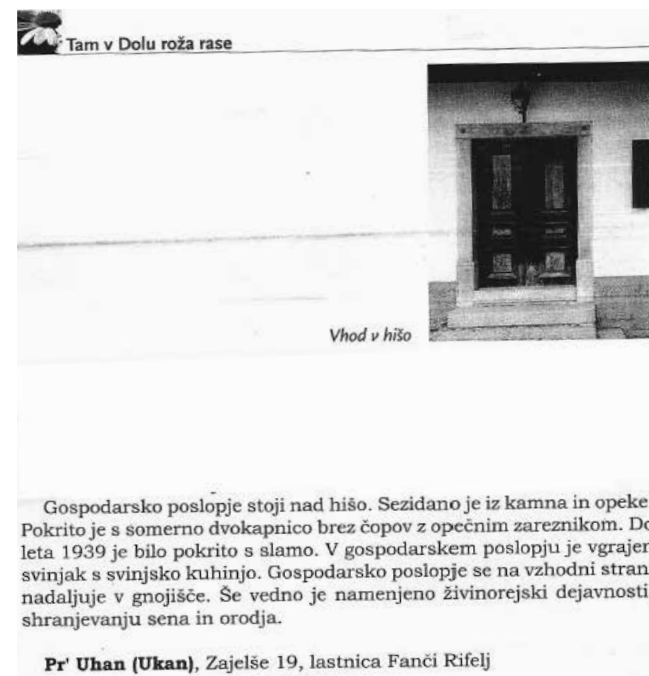
Stara hiša v Zajelšah 6 je bila krita s slamo in je bila tako kot številne druge takšne hiše delno stanovanjska (leseni del), delno pa gospodarsko poslopje (zidani del). Družina Rifelj je po vojni poleg stare hiše zgradila novo hišo, v kateri prebiva Tomaž Rifelj z družino, staro hišo pa so porušili in zgradili gospodarsko poslopje.

Spomenik družine Bregar in Rifelj na pokopališču v Dobu

Krstni list Antona Bregarja iz Zajelš, rojen 1908

Na sliki pred hišo v Zajelšah 6 stoji Terezija Bregar

Od stare Uhanove hiše v Zajelšah se je ohranila samo fotografija, ki nam lepo pokaže staro arhitekturo kmečkega doma, ki je dajal streho in dom več rodovom. Vse je bilo pod eno streho, bivalna hiša, skedenj in hlev. Bivalni del hiše je bil delno zidan, povečini pa zgrajen iz tesa-nih brun. Streha je bila dvokapna z malo večjim napuščem, ki je dajal streho za drva za kurjavo in pokrita s slamo. Ob hiši je bila zasajena trta.

Družina Bregar pred hišo v Zajelšah 6:

• spredaj Anton Bregar starejši in žena Marija, zadaj z leve Jakob, Anton mlajši, Terezija in Frančiška

Zapisal po podatkih Tomaža Riflja,
Franci Gerbec

IVAN REPANŠEK

Izjava Janeza Repanška, sina Ivana Repanška

Janez Repanšek, sin Ivanke in Ivana Repanška (rojen 1918), se spominja nekaterih dogodkov, povezanih z očetovo usodo potem, ko so ga Nemci ujeli ranjenega ob napadu na bunker 15. januarja 1945 v Prilesju. O tem sta mu v njegovih mladih letih pripovedovala oče in mama. Vedel je, da ga je mama Ivanka nesla zavitega v »štruco« naslednji dan (16. januar 1945) v Lukovico k županu, da bi prosila, da Nemci ne ustrelijo moža Ivana. Spomni se, da mu je mama povedala, da ji je župan Lukovice povedal: »Gospa Repanškova, vašega moža ne moremo izpustiti glede na to, kje smo ga ujeli, toda lahko vam obljubim, da bo vaš mož poslan v taborišče, če bi ga pa izročili vašim v Domžalah (opomba: domobrancem v domžalski domobranski postojanki, ki je bila ustanovljena 8. avgusta 1944), bi ga pa zagotovo ubili.«

Janezu sta starša povedala, da so domžalski domobranci na očetovo glavo razpisali jeseni 1944 visoko denarno nagrado tistemu, ki jim ga bo izročil živega ali mrtvega.

Janez se spominja očetovega pripovedovanja, da so Nemci zaprli očeta Ivana najprej v zapor v Begunjah, potem pa so ga privezanega z žico za železni drog na tovornjaku odpeljali skozi Jesenice najprej v Ebensee, potem pa v Mauthausen. Ko so jih Nemci vozili skozi Jesenice, so oče Ivan in sotrpini komaj ostali živi, ker so prav takrat zavzniška letala bombardirala železniško križišče in postajo na Jesenicah. Komaj so ušli smrtonosnim bombam.

V taborišču Mauthausen je oče komaj preživel zaradi hudega stradanja. Preživeti mu je pomagal kot sozapornik tudi znani slovenski pisatelj Lovro Kuhar - Prežihov Voranc, ki je imel poseben status, saj je imel svojo sobo in je dobival boljšo hrano kot drugi zaporniki. Oče je med drugim moral skrbeti kot zapornik za psa enega visokih oficirjev v taborišču Mauthausen. Ta je bil zato zelo navezan na njega. Tako se je Ivan hranil tudi s kruhom, ki ga je dobival oficirjev pes in ga ni pojedel.

Ko so ameriški vojaki koncem maja ali v začetku junija 1945 s tovornjaki Džemsi pripeljali na Jesenice osvobojene slovenske ujetnike iz taborišča Dachau in drugih taborišč,

so očeta Ivana na Jesenicah takoj za nekaj časa zaprli, češ da so ostali živi samo tisti zaporniki, ki so sodelovali z Gestapom. Čez nekaj časa so ga izpustili. Janez se spomni iz pripovedi staršev, da je bil potem po vojni oče Ivan zaprt v Kamniku, ker je bila uvedena sodna preiskava zaradi izdaje bunkerja v Prilesju in poboja treh partizanov, vendar je bil oče potem oproščen vsake krivde, saj je bil ob napadu na bunker tudi sam ranjen. Zato je bil vsak sum na morebitno izdajo z njegove strani popolnoma neutemeljen.

Pokazal sem mu objavljen intervju z njegovim očetom, ki se ga spomni, vendar ga sam nima ohranjenega. Opiše mi Repanškovo družino in našteje dve sestri in brata:

- prvorojena je bila Ivanka (Johca)
- drugorojen je bil oče Ivan (rojen 1918, umrl 1977)
- tretjerojena Fani in
- četrtorojeni Franc, ki je padel kot nemški vojak pri Stalingradu.

Mama Ivanka je bila rojena v družini Kircher v Domžalah, v kateri so se rodili:

- Johan
- Justin
- Milka
- Ivana (rojena 1913) in
- Stane.

»Nikoli s starši nismo obiskali lokacije nekdanjega bunkerja v Prilesju. Na odkritje spominske plošče sredi januarja 2025 pa zagotovo pridem.«

Domžale, 6.12.2024

Zabeležil
Franci Gerbec

Soglašča z zapisanim
Janez Repanšek

Ivanka in Ivan Repanšek – poroka v Moravčah leta 1944

Družina Repanšek (okoli leta 1960) – z desne: Ivan, Ivanka, Peter (Koki) in Janez

»KAJ STE DELALI MED VOJNO?«

12.3.78

Taksist je v temni noči prepoznal potnikov glas, ki je obudil spomin na čas, ko je bil v krempljih gestapa

Bilo je po vojni. Prometne zveze so škripale na vse strani, posebno ponoči. Taksisti so bili prave bele vrane na asfih pustih in večinoma makadamskih cestah.

Med tistimi redkimi taksisti je delal takrat Ivan Repanšek, iz Domžal, ki je bil sicer prej in pozneje sodavičar (red kratkim je umrl). Nekega poznega večera je peljal ranko na ljubljansko železniško postajo. Pred odhodom ga ustavili trije moški in vprašali, če jih lahko pelje v amnik.

»Saj to je moja služba,« je odvrnil in odprl vrata avtomobila.

»Zdelo se mi je, da poznam glas potnika, ki je sedel na adnjem sedežu,« mi je pred leti pripovedoval Repanšek. Razmišljam, kje sem že slišal ta glas. Vedel sem le to, da mi je ta glas globoko usidral v spomin, da sem ga slišal, o se je zgodilo nekaj nenavadnega groznega ali lepega. Sedem ko so oni še kar naprej živahno klepetali, sem jaz čutil zdramiti spomin iz spanja in otopelosti.

Ko smo drveli mimo Trzina, se mi je pobilisnilo. To je las adjutanta nemškega majorja SS, ki me je zasliševal v slaparjevi gostilni v Lukovici. In ta adjutant je bil Slovec v nemški policijski službi.

Fuji, izdajalec! bi bil skoraj znil, a sem še v pravem trenutku stisnil zobe. Če je ta adjutant zdaj po svobodi prost, omeni, da naši ne vedo za njegovo izdajalsko delo. In če ne je na železniški postaji prepoznal, me lahko zdaj ti ije kje med potjo prisilijo, da ustavim. Potem se ve, kaj odo storili z menoj, posebno če sta tudi druga dva potika taka tipa. Bil sem namreč priča zločinu, ki sta ga pravila major in tisti, ki je sedel za menoj. Razmišljal em, kako naj izskočim iz avtomobila, a sem odlašal in že no se bližali Kamniku. Čim bolj smo se bližali mestu, em bolj je plahnel strah. Pri prvih hišah sem se odločil, se brnil k potniku in izbruhnil:

Se me spominjate?

Ne, odvrne oni, še nikoli vas nisem videl.

Jaz pa vas dobro poznam in vas tudi nikoli ne bom poabil. Prepoznal sem vas po glasu. Bili ste tolmač v nemški policijski uniformi v Slaparjevi gostilni, ko nas je v vaši avtočolnosti tisti major obsodil na smrt. Spomnite se, bili mo ujeti partizani.

Mož se ni mogel načuditi, da sem ga prepoznal po glasu, iz pa ne, ker je bil svoboden. Rekel mi je, da je bil res v emški policijski službi, a le za tolmača.

NAPAD NA BUNKER TERENSKIH DELAVCEV

Kakšne neboljene ovce ste zdaj, sem si mislil in se od-eljal domov v Domžale. Dobro, da je bila cesta prazna, ajti v mislih sem se pogreznil v čas tistih strahotnih inut, ur in dni, ki nikdar ne utonejo v pozabo. Začelo se a takole:

Marca 1944 sem šel z avtomobilom v Krtino po dva artizana, in sicer po Janka Urbanca-Olga (partizan, ki je

spominjam se, kam bi ju moral peljati. Na križišču v Krtini so me ustavili gestapovci. V bližini so namreč ubili Pajka, člana VOS. Rekel sem jim, da grem po bolnika. Na mojem avtomobilu je bil znak rdečega križa, ker sem pre-važal bolnike in po potrebi zdravnika. Med vojno ni bilo takih sanitetnih avtomobilov kot danes. Gestapovci me niso poslušali, temveč so mi vzeli vse dokumente in napo-tili nazaj z ukazom, da se moram javiti na kamniškem ge- stapu (v Domžalah ni bilo izpostave gestapa).

Saj nisem nor, da bi se javil na gestapu, sem si mislil, in še isti dan odšel v ilegalo. Delal sem v rajonski gospodar- ski komisiji.

V siloviti nemški ofenzivi pozimi 1944-45 smo se zate- kli v podzemeljski bunker, ki smo ga zgradili konec de- cembra 1944.

Bunker je bil v gozdu ob studencu blizu vasi Prilesje, med Blagovico in Gaberjem, v Črnem grabnu pod Troja- nami. Prilesje je gorska vasica, okoli 2 km oddaljena od glavne ceste Domžale-Trojane.

Ceprav je bilo januarja 1945 veliko snega, do bun- kerja ni vodila nobena sled, ker smo hodili po potoku. Vanj smo se vselili takoj po novem letu 1945.

Napočil je usodni 15. januar 1945. V bunkerju smo bili: Škofjeločan Jože Kavčič-Jernač, član okrožnega komiteja KPS in okrožnega odbora OF Kamnik; Tone Haupt- man-Kranjc, sekretar okrajnega komiteja KPS Domžale; Ukanov Aleks, kurir, doma iz Zajelj pri Ljubljani in jaz (Ivan Repanšek).

Nemci so nas s pomočjo domačih izdajalcev obkolili, namerili cevi mitraljezov v vrata bunkerja in brez poziva na predajo užgali po vratih. Jernač je skočil pokonci in planil ven. Kakor hitro je odprl vrata, že so ga pokosile sovražne kroglice. Obležal je v studencu, le dober meter od vrat bunkerja.

Kranjc je potegnil iz toka pištolo, si jo nameril v sence, me presunljivo pogledal in sprožil.

Od rafala, ki je ubil Jernača, sem bi ranjen v rame, kurir Aleks pa v trebuh. Mrtvega Kranjca so položili poleg Jer- nača. Mene in kurirja Aleksa so zvezali in odgnali. Kurir, ranjen v trebuh, je le s težavo prehodil sto metrov. Potem ni mogel več naprej, kot prazna vreča se je zvrnil v sneg in zastokal. Nemški vojak ga je ustrelil v tilnik.

Odpejali so me v Lukovico in zaprli v bunker, v kate- rem so že bili štirje ujeti partizani.

V našem bunkerju so Nemci dobili pisalni stroj, ki smo ga zaplenili nemškemu županu v Lukovici, in arhiv go- spodarske komisije. Zasliševali in pretepali so nas v po- sebni sobi gostilne Slapar v Lukovici. Zasliševal nas je major SS, za tolmača pa je bil uniformiran policist, Slove- nec.

Vse vas bomo pobili, je kričal major, tolmač pa se je zlobno smehljaj in užival ob našem trpljenju. In zdaj po svobodi ga jaz lepo vozim kot taksist! Kdo bi si to mislil? Tiste štiri ujetnike so res postrelili pred gostilno, le mene so odpeljali na kamniški gestapo. Zakaj, tega nisem vedel.

● ULTIMAT: IZDAJA ZA ŽIVLJENJE

Kako je Repanšek ostal živ, kdo je posredoval, da ga v Lukovici niso ubili, je pripovedovala njegova žena Ivana:

»Blatnikova hčerka iz Lukovice mi je prišla povedat, da je nemška policija pripeljala mojega moža v Lukovico in da je tam zaprt. Lahko si mislite, kako sem sprejela to vest, saj je bil moj aktivist OF od leta 1941.

V Lukovici je bil nemški župan Winschwender, Avstri- jec, ki je znal slovensko in je simpatiziral s partizani. Da je to resnica, vedo vsi starejši prebivalci Lukovice, saj ta župan še vedno prihaja v naše kraje kot turist (da je imela obveščevalna služba OF dobre zveze na občini Lukovica, sem prebral tudi v poročilih v arhivu VOS; opomba J. Vidic).

Zvedela sem, da ima župan prav toliko mesecev starega sina kot jaz. Z dojenčkom v naročju sem šla v njegovo pi- sarno in ga prosila, naj posreduje pri policiji, da ne bi ubili moža. Z županom sva odšla k Slaparju, kjer sva govorila z nemškim majorjem.

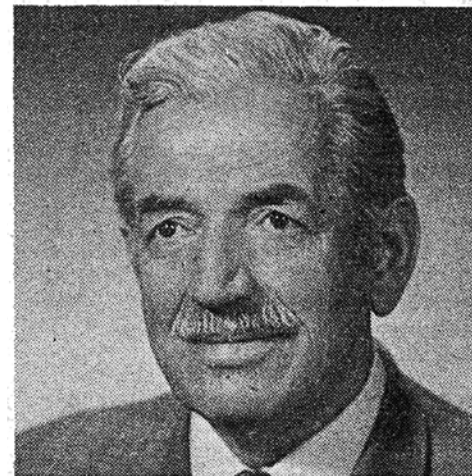
Gospa, mi reče župan, težko bo z vašim možem, ker so v njegovem bunkerju dobili moj pisalni stroj.

Medtem se je oglašil major:

Gospa, najprej nam povejte, kje ste zvedeli, da smo ujeli vašega moža?

Neki fantek mi je povedal, sem odgovorila. Ime dekleta nisem smela povedati, sicer bi jo lahko hudo kaznovali.

Ali poznate tistega fantička? je nadalje drezal major.

IVAN REPANŠEK, DANES JE POKONISODAVIL

Ne, nikdar prej ga še nisem videla.

Le s težavo sem ostala hladnokrvna.

Kako, da ta fantek pozna vašega moža? je še naprej vrtal policist, ki je imel v rokah možovo življenje.

Veste, mož prevaža po okoliških gostilnah brezalko- holno pijačo, ki jo otroci radi pijejo, zato ga vsi poznajo.

Pripeljite tistega fanta, jaz pa vam izročim moža, je zvito nadaljeval major. Vedela sem, da se o tem ne morem pogajati. Ne morem in ne smem rešiti moža na račun Blatnikove hčerke. Tudi če bi to poveljala, moža ne bi iz- pustili. Preveč dobro smo vedeli, kako je s policijskimi ob- ljubami.

Kje naj iščem fantka, ko ga ne poznam, sem zaskrb- ljeno vprašala in zrla v majorjeve oči, da bi iz njih morda razbrala vsaj kanček usmislenja.

Pojdite od prve do zadnje hiše v Lukovici, pa ga boste našli, je vztrajal major.

To mi ne bo nič pomagalo, ker sem ga videla le trenu- tek. Ob vesti, da je mož tu zaprt in v nevarnosti, sem na- mreč zajokala in fantka nisem več pogledala. Mislija sem na moža in ne na tistega, ki mi je sporočil to strahotno novico.

Med pogovorom sem držala dojenčka v naročju. Župan me je skušal potolažiti, da se bo že kako uredilo. Vrnila sem se domov in že naslednjega dne zvedela, da so moža pripeljali v zapor kamniškega gestapa. Po zaslugi lukovi- škega župana.

● KAJ PRAVI TOLMAČ?

Po naravnost trmastem zasledovanju sem odkril, da tisti tolmač živi v Kamniku. Ni tamkajšnji rojak, ampak Štajerc. Že poleti 1942. leta je prostovoljno stopil v nem- ško policijo, ki ga je dodelila motorizirani orožniški četi »Alpenland«. Četa, je bila do konca vojne v Kamniku in je sodelovala v vseh hajkah na partizane, pri požigu šte- vilnih vasi in pri zločinih, ko so streljali nedolžne vaščane. Samo 1942. leta je ta četa požgala 12 vasi v kamniškem okrožju in pobila veliko civilistov. Vse te akcije so vodili Slovenci, ker se sicer Nemci ne bi znašli po vseh hribih in gorskih vaseh.

Tolmaču sem naštel vsa ta dejstva, on pa mi nesramno odgovori, da je bil le za tolmača. Iz izjav številnih prič teh grozodejstev pa vemo, da so bili tolmači večinoma tudi rablji.

»Kaj so povedali ujeti partizani v Slaparjevi gostilni?« sem ga vprašal, bolj z namenom, da dam na tehtnico nje- govo iskrenost.

»Ne vem, na to pa vam res ne morem odgovoriti. Veste, ko sem jaz prišel tja, so jih že postrelili.«

Lopov sem si mislil. Repanška in tiste štiri partizane so zasliševali v tvoji navzočnosti, ti si stal ob majorju in tudi vplival na njegovo odločitev. Bila sta si stara znanca in so- delavca v zločinih.

Domicilite, nikoli mi nihče ni rekel »Domicilite, kaj ste

Repanškov tovornjak za razvažanje brezalkoholnih pijač

Ivan Repanšek (okoli leta 1970)

Ivan Repanšek pri trgovini Jugotehnika v Domžalah (okoli leta 1965)

DRUŽINA BURKELJCA

Spomini družine Burkeljca na dogodek 15. januarja 1945 pri bunkerju v Prilesju

Poboj treh borcev pri bunkerju v Prilesju je bil ves čas po koncu 2. svetovne vojne živo prisoten v družini Burkeljcevih, se spominja Janez Burkeljca, ki živi na družinski domačiji v Prilesju. Očeta Franceta in mamo Francko je do smrti vznemirjal stalno tiho prisoten očitek, da je bil bunker izdan s strani domačinov. Bila sta prepričana, da je ta sum krivičen.

Oče France je vodil gradnjo bunkerja na njihovi gozdni parceli v strmi grapi približno pol kilometra od njihove domačije. Bil je tesar in je posekal bruna iz okoliškega gozda skupaj s sosedom Francetom Levcem in nekaterimi drugimi domačini. Med njimi Janez omeni Vovka, peka iz Lukovice, ki naj bi izbral lokacijo bunkerja in vodil njegovo izgradnjo. Pri gradnji je pomagal tudi mamin brat France.

Janez na mapni kopiji pokaže parcelo števil. 507 katastrske občine Blagovica, kjer je lokacija bunkerja.

Gradnja bunkerja je bila zelo težavna v tisti hudi zimi 1944/45 z 1,5 metra debelo snežno odejo, po Črnem grabnu in Tuhinjski dolini pa so se stalno premikale motorizirane kolone Nemcev.

Oče France je pred vojno na potoku pod domačijo zgradil manjši mlin. Mlinske kamne in opremo je pripeljal iz Štajerske. Mlin je bil zelo pomemben tudi za oskrbo borcev v bunkerju in domačinov.

Družina Burkeljca

Janez se spomni vseh članov družine Burkeljca.

Oče Franc je bil rojen 27.7.1909 v vasi Selce pri Češnjicah, umrl pa je 22.7.1990. Mama Frančiška je bila rojena 21.11.1914 na domačiji Burkeljcevih v Prilesju, kamor se je France priženil. Umrla je 16.8.2003. Očetova družina na Selcah je bila kar velika kot mnoge družine takrat. V družini očeta Matije in mame Neže je bilo sedem bratov:

- Franc (najstarejši)
- Gustel
- Ivan
- Rudi
- Nande
- Polde
- Maks.

Imel je tri sestre:

- Francko
- Rezko in
- Justino.

Starša Franc in Frančiška sta se poročila leta 1937. Zadnjo od vseh so pokopali Rezko pred nekaj tedni staro 95 let.

Oče Franc je začel tesarit že s 13 leti ter pomagal staršem na majhni kmetiji preživljati številčno družino. Domov je pogosto prinesel moko, da je mama lahko spekla kruh za celo družino.

V družini Burkeljcevih v Prilesju pa je bilo sedem otrok:

- Frančiška (1939),
- Matevž (1941),
- Marija (1943),
- Veronika (1945),
- Ivanka (1947),
- Janez (1950) in
- Stanka (1953).

Zadnji trije so še živi. Janez je postal najprej lesni tehnik, potem pa končal še Višjo šolo za organizacijo dela v Kranju (»kranjsko Sorbonno« se nasmehne Janez). Praktično celo delovno dobo 35 let je delal v tovarni pohištva Stol na Duplici kot tehnolog za površinsko obdelavo pohištva.

Janez se spominja maminega pripovedovanja o dogajanjih glede delovanja bunkerja nad njihovo domačijo. Iz Domžal je pogosto prihajala žena Ivana Repanška, ki je bil ob napadu na bunker 15. januarja 1945 potem ranjen. Repanškova žena Ivanka je prinašala oblačila in hrano za borce v bunkerju. Prav tako je mama Frančiška pripovedovala o prihodu Marije Avbelj-Nadje nekaj dni po uničenju bunkerja na Rudniku pri Radomljah 6. januarja 1945 v bunker v Prilesju. Bila je ranjena, popolnoma prezeblja in slabo oblečena. Zato je nekaj dni ostala pri Burkeljcevih, da je prišla k sebi, se pogrela, da so jo prevezovali in oblekli za hudo zimo. Mami Frančiški je ob odhodu rekla: »ne grem več v tisti bunker«. Po Janezovi pripovedi se je vrnila v bunker, vendar je nekaj ur pred napadom na bunker odšla s kurirjem proti Špilku in Rakitovcu. To jo je sicer rešilo, toda v tistem globokem snegu so ostale sledi stopinj blizu bunkerja, saj so pred tem Burkeljčevi pri oskrbi bunkerja in kurirjev, ki so prihajali k bunkerju, hodili po hudourniškem potoku od Burkeljčevega mlina navzgor. Janez pravi: »nihče že takrat, kaj šele po osemdesetih letih, ne more ugotoviti, kako so lahko Nemci prišli naravnost do dobro skritega bunkerja«.

Njegov oče Franc je naslednje dni po poboju treh borcev stesal tri krste in jih pokopal pod vznožjem strme grape, v kateri so padli. »Nekdanje gomile s pokopanimi borci smo se otroci še leta po vojni ogibali, ko so šli nabirati borovnice v bližnjo gmajno«, pravi Janez.

Poleti 1945 so najbližji sorodniki padlih borcev prišli prekopat svoje najbližje in jih pokopali: Jožeta Kavčiča v Škofji Loki, Toneta Hauptmana na Goričici pri Ihanu in Antona Bregarja-Uhanovega v Dolskem.

Rana nepojasnjenega odkritja bunkerja v grapi nad Prilesjem je vsa leta boleče spominjala tako očeta in mamo Burkeljca, kakor tudi Kavčičeve iz Škofje Loke in Hauptmanove iz Zaboršta pri Domžalah. Oče in mama sta imela vse do svoje smrti občutek, da so hoteli nekateri funkcionarji v Domžalah to zgodbo »potlačiti«. Janez se spominja številnih obiskov Kavčičevih iz Škofje Loke na dan obletnice poboja 15. januarja desetletja po vojni. Dobro ve, da sta si dolga leta prizadevali Jožetov brat Niko Kavčič in Jožetova otroka Janez in Alenka, da bi se na mestu smrti pri bunkerju in na spomeniku padlih borcev NOB v Blagovici označil spomin na Jožeta Kavčiča in druga dva padla soborca. Zato je Janez letos konec oktobra na spominski slovesnosti na Golčaju sprožil to vprašanje. Kot sam pravi: »nikoli ni prepozno, tudi zadnji dan pred smrtjo ni prepozno«. Janezu se je tako izpolnila dolgoletna želja njegovih staršev in Kavčičevih. »Postavil bom skalo za namestitev spominske plošče.«

Spomni se tudi novinark Alenke Žavbi, ki je pogosto prihajala na spominska srečanja Kavčičevih na mesto nekdanjega bunkerja. »Poiščite jo, mislim, da ima nekaj fotografij s teh srečanj.«

Prilesje, 15. december 2024

Janez Burkeljca

Zapisal:

Franci Gerbec

Prilesje 15. januar 2011

V spomin in zaupa družini Burkeljca,
ki je je prešel v zimo 1944/45. oktobra
in pred nemškimi okupatorji v prvem gozdu varovala
skupino partizanskih voditeljev.

15. januarja 1945 je okupator v veliki ofenzivi njihovo
zavetišče izločil in v ostrem napadu partizane
pobil.

Med njimi tudi predsednika NO okraj
Kavčič, Kavčič Jožeta, Jernatca.

Na fotografiji iz maja 1944 na jelskih stoji bratje
Kavčič in Štefica Loke. Od leve proti desni: Kavčič Br. 4. let,
Jože Jernat, Franci - Valčko in Niko. Brat Peter - Jagoz je
padel 18. 3. 1944. Vsi bratje so umrli. partizanske spomenike 1941.

Prejel: Kavčič Luka

15. 1. 2011. v

Prilesje.

Oče Franc in mama Frančiška Burkeljca – zlata poroka 1987